

MINOLA

POVESTEA UNEI MICI REGINE TRISTE

DE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MARIA REGINA ROMÂNIEI

(Traducere de Adrin Val)

I A Ş I

TIPOGRAFIA SERVICIULUI GEOGRAFIC AL ARMATEI

1918

177507

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*- Această poveste este închinată tuturor
copiilor ce iubesc caii, tot atât de mult
ca și mine.*

.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Vino să alergăm amândoi, pe cai înși
ca rândunica, unul lângă altul, ca două
orbite gemene de lumină, străbătând prin
spațiu.*

.

Tagore

MINOLA

Povestea unei Mici Regine Triste

A fost odată în vremea de demult o foarte îndepărtată Țară, și acolo trăia o mică Regină. După toată înfățișarea era o mică Regină fericită dar despre acest lucru,—ea însăși nu era atât de sigură,—deși avea orice bunătați pământești îi putea dori inima. Când o întreba cineva dacă era fericită, își plecă într-o parte capul mititel ca și când ar fi gândit adânc asupra unei foarte grave întrebări, o întrebare greu de deslegat—apoi răspundea încetișor:

—„Eu nu cred că sunt eu adevărat fericită, pentru că eu sunt totdeauna singură...!“

Și aceasta era adevărat: Mica Regină Minola era totdeauna singură din pricină că fiind o Regină, nu mai era nimeni în toată Țara de-o noblețe destul de înaltă ca să-i poată fi tovarășe.

Și oricât de ciudat ar putea să pară lucrul acesta: dar a căpăta prea ușor tot ce dorești, nu-ți umple sufletul de bucurie; și mica Regină Minola n'avea decât să murmure o dorință și lucrul dorit pe dată era al ei.

Numai o singură mare dorință a Minolei, rămânea pe veci neîmplinită: aceia de a avea aproape, copii, copii de vârsta ei, cu care să se poată jucă și cu cari să poată împărți toate lucrurile prea frumoase ce avea. Dar în zadar mica Regină cerea aceasta mereu căci toți Curtenii împreună cu marele Doamne din jur o priveau uimiți și înspăimântați de-o astfel de dorință prea puțin regală. Câte-odată bătea din picior și plângea,—plângea lacrimi adevărate,—asemenea lacrimilor celorlalți copii mai de rând,—și acelea erau sărate, sărate cum sunt și lacrimile plugarilor,—deși după marea etichetă a Curței,—lacrimile unei Regine trebuiau să fie tot atât de dulci ca apa de trandafiri. În astfel de triste ocaziuni, toți Curtenii se întorceau cu spatele și priveau pe ferestre, fiindcă nici unul nu dorea să știe,—că o Regină poate să plângă,—să plângă cu adevărate lacrimi sărate, la fel cu oricare umil muritor de pe acest pământ.

O Regină trebuie să zâmbească întotdeauna, să aibă întotdeauna obrații dulci și roz ca ai trandafirului; părul ei trebuie să fie de aur, și hainele ce poartă din cea mai fină și mai prețioasă mătăasă.

În multe privințe Minola era tot cea ce trebuia să fie o Regină; părul îi era auriu, și i erau ochii mari și adânci albaștri, cu gene lungi asemenea unor dulci aripe, aruncând o gingașe arcă de umbră în jurul luminei ochilor,—lumină asemenea cu dulcele ape, vară, când soarele se revarsă peste fața lor scântectoare...

Fața ei era mică și rotundă de culoarea unei gingașe roze albe cu petalele dinăuntru bătând ușor în trandafiriu; gura-i era mititică și roșie ca cea mai coaptă

cireașă; o gură făcută pentru zâmbete și pentru răs, dar care adesea își plecă ușor colțurile, într'o mică dungă tristă.

Prea frumosul ei păr—era mândria întregului popor: atâta era de lung și de des încât nici o mantie regală nu i-ar fi putut cădea peste umeri în valuri mai bogate. Nici un fin metal prețios, n'ar fi putut licări în raze mai aurii, niciodată soarele sărutând talazurile n'a putut egală farmecul valurilor în care picau bucele regești peste umerii copilei.

Dar pentru mica Minola valul acesta de aur era o mare povară, și ori de câte ori putea, îl desfăcea, lăsându-l să cadă în jos peste spate, minunatele-i plete risipindu-se până la pământ, în râuri de lumină; dar acest lucru era socotit tare necuviincios pentru o Regină, așa că Minola, putea să-l facă numai când era singură de tot,—departe de Doamnele cele mari și de Curtenii ce se scandalizau așa de lesne!...

Minola nu avea nici tată ori mamă, nici frați ori surori,—și aceasta pentru că era o Regină,—dar tocmai aci era pricina de căpetenie pentru care nu putea spune că era cu adevărat fericită.

Iar toată Curtea,—Doamnele cele înțepenite și Nobilii cei rigizi erau incredințați că era de datoria micii Regine să fie cât se poate de fericită, fiindcă avea dreptul să poarte o coaroană pe fruntea ei!...

Da, Minola posedă o prea frumoasă coroană, cu totul și cu totul din mărgăritare și diamante, iar de jur împrejurul obrazilor, picau de la marginile cununei, măr-

găritare mari, asemenea unor picături uriașe de lapte înghețat, — albe, ca fulgii de zăpadă.

Minola iubea tot ce era alb și fiindcă putea să dea anumite porunci cari erau totdeauna ascultate, odăile ei erau asemenea grădinilor în diminețile de iarnă, când alba gheață așterne o mantie orbitoare peste orice tufiș și peste toți copacii.

Dar mai era aci la curtea Minolei o bătrână doamnă rigidă, care avea singură și întotdeauna dreptul să spună Minolei toate lucrurile acele pe care ea nu se prea îngrijea să le audă, și această bătrână Doamnă îi mai propovăduia fără preget că Opinia Publică cerea s'o vadă în veșminte strălucite, mult mai curând, decât în hainele simple pe cari obișnuia să le poarte.

Bătrâna Doamnă era numită Ducesa Arabela de Comandolina și atât de des întrebuițată cuvintele de, „Opinia Publică“, — încât la urmă, pentru Minola, ele păreau că prind ființă și că se întrupează într'o persoană plină de viață, pândind'o pas cu pas, — până într'atâta, încât sărmana-i viață mică, deveni cu adevărat o povară

Când se ducea să se joace în grădina ei, în loc să se plimbe cu trăsura-i măreață pe străzi, Opinia Publică era invocată ca un stăpân aspru și nemilos; când șezând pe Tronul ei, voia să cheme un paj mititel alături de dânsa, și să i murmure în urechi, glume hazlii pline de zâmbet, — Opinia Publică, nu voia nimic din toate acestea. Nici nu vroia Opinia Publică să-i permită de ași murdări hainele, — ori să vorbească cu cine ar fi vrut, — ori să aibă lângă ea copii cu care să se joace, ori să-i fie îngăduit să călărească singură departe prin păduri, — ori

să râdă foarte tare în lume, ori să-și prindă sus lungile-veștminte ca să alerge prin odaie, — ori să stea liniștită într'un colț, în loc de-a vorbi cu bătrânii gentilomi rigizi cari îi sărutau mâna solemn..., și așa multe, — multe alte lucruri până când sărmana Mică Regină Minola părea că vede cu adevărat opinia publică asemenea unui om viu — un fel de bărbat mare și negru, — o cumplită umbră gata întotdeauna să cadă peste drumul ei!... Adevărul adevărat era că Mica Regină Minola Sărmana, era singură, — singură atât de singură!

Vara se lăsase peste lume ca o binecuvântare caldă, dar obrajii Minolei erau palizi, fără acea lumină trandafirie pe care le-o dorea Opinia Publică; așa de palizi îi erau obrajii, încât erau asemenea celei mai palide roze — o roză pe care arșița soarelui ar fi oprit-o pe tulpină, — încât Doctorul Curții fu grabnic chemat să-i cerceteze pulsul. Minola iubea pe bătrânul om cu păr alb, și cu atât mai mult cu cât spusese nepotolitei Duceșe de Comandolina, că micii Regine trebuia să i-se îngăduie mai multă libertate, că trebuie să primească lume mai puțin rigidă, și să-i fie permis să rămână mai mult afară, în dulcele aer proaspăt...

În vremea aceasta bătrânul medic mai spuse că Regina Minola trebuia să meargă la mare — că alte fetițe mai puțin regale se simțiseră foarte bine aproape de talazurile Mării, și deși, fără nici o îndoială, cineva ar fi putut susține foarte cu greu fără multe întreruperi, că un copil atât de regal poate să aibă aceleași adevărate nevoi, el totuși nu pune nici un preț pe opinie, etc. etc.

Astfel era acum hotărât ca Regina Minola să meargă la mare. Și cu adevărat a fost o prea frumoasă prive- liște când într'o dimineață însorită, marea procesiune a curței își lua drumul prin vechea cetate înconjurată de ziduri, prin străzile vesel și îmbelșugat împodobite — departe—pe lungul—lungul drum ce trebuia să ajungă la urmă lângă adâncă mare albastră.

Toate balcoanele erau încununate cu lume în strae de sărbătoare, ce asvârlea flori jos, peste capul frumos al Micei Regine, când trecea călare solemn în fruntea procesiunii, având înaintea numai un tânăr și prea frumos paj, încoronat cu trandafiri, purtând în mâini un steag alb; un steag alb pe care erau brodați trei vulturi de aur cu coroane pe cap, trei vulturi de aur și trei săgeți negre sburătoare, mândrele arme ale micii Regine singuratică. Minola călărea plină de demnitate calul său aurit de paradă; îmbrăcămintea-i era toată de aur și o cunună de micșunele îi încingea tâmplele, fiindcă însăși Ducesa Arabella înțelesese că înalta cunună cu pietre prețioase ar fi fost o povară prea grea, pentru această frunte prea tânără, în timpul atâtor ceasuri lungi de călărie prin soare.

Mica Regină făcuse multe concesii pe voia opiniei publice, în acea dimineață de vară; de aceea haina-i era aurie în loc să fie albă, de aceea înmărmurise dreaptă pe calul mândru ce-o purta și, tot de aceea un zâmbet grațios i se juca mereu pe gura mititică, în timp ce se plecă cu atâta drăgălașe demnitate spre toți acea, ce veniseră s'o salute în drumul ei.

Inghemuiți unii într'alții, cap lângă cap, stăteau cu

toții să vadă trecând pe Mica lor Regină, și poate mai mult decât un singur suflet de mamă, suspină la vederea micii copile singuratice, în solitara ei măreție, — și poate mai mult decât o singură inimă de copil, îi cercetă micii obraji palizi cu o privire îngrijorată; — dar pentru cea mai mare parte a poporului, le părea o mică și strălucitoare viziune, plină de farmec copilăresc, vrednică mai curând de pizmă, fiindcă domnea pe un tron strălucit și avea dreptul de a purta o cunună regală pe frunte.

În această dimineață plină de soare Minola nu era înclinată să fie mahnită pentru ea însăși; mergea spre mare, — poporul întreg se bucura de trecerea ei, — apoi călărea un prea frumos cal, — și mai presus de orice — Ducesa Arabella de Comandolina se hotărâse să nu urmeze curtea regală la Mare, fiindcă Doctorii cei mari toți, fuseseră de părere, că aceasta ar fi tare rău pentru durerile încheeturilor sale bolnave.

Astfel draga și, mica Minola nădăjduia că poate și opinia publică ar vrea în cazul acesta să rămână acasă cu severa și bătrâna Doamnă. Și așa în timp ce călărea mai departe în măreția-i solitară, — prea tânără Regină hrănea în suflet un mic și luminos vis pe care-l născuse în mintea-i copilărească :

Minola dorea un cal alb ca zăpada, un cal ca zăpada de alb, — mai alb decât ar fi putut să fie vreodată orice alt cal; armăsarul de aur pe care-l călărea era cu adevărat foarte drăgălaș, dar viziunea pe care-o urmărea era Ah! cu cât, mai drăgălașe încă!...

Bătrânul curtean părintesc căruia-i mărturisea ea întotdeauna toate dorințele și așteptările, făgăduise să-i

găsească marele dor al inimei, un cal alb ca zăpada, — atât de alb — atât de alb — încât lăsat într'un câmp cu totul și cu totul de gheață să-i fie cu neputință cuiva al desluși de pe fondul orbitor pe care ar sta. Și astfel era visul căruia i zâmbea Minola în timp ce călărea afară din cetatea ei, în această veselă dimineață de vară! Procesiunea nesfârșită de curteni ce urma pe Regină, era mult mai veselă decât sărmana lor Stăpână mică, și mai cu seamă spre sfârșitul acestui lung alai de poveste, strălucit și colorat, acolo unde tinerele copile de onoare călăreau alături de marii cavaleri și ostași viteji, — multe hohote de râs fericit răsuna în aerul dulce aromat, — dar vocea micii Regine nu se auzea niciodată printre ele...

Poate inima-i copilărească ar fi fost tristă, de n'ar fi privit departe spre viziunea plină de lumină pe care micul suflet o urma totdeauna: un cal atât de alb, atât de alb, cum nu s'a mai văzut altul niciodată...

Minola iubea animalele de orice fel, dar toate trebuiau să fie albe; avea chiar o frumoasă colecție de câini și pisici albe, și epurași de casă, și, pui de ciute, și reni și avea șoimi, și păuni și papagali și fazani albi ca laptele; și avea încă, într'o colivie de aur, o privighetoare albă ca o minune, — al cărei glas era așa de dulce încât copila singuratică de abea putea câteodată să-i îndure cântecul. Dar oricum, calul alb din visele ei era pururi așteptat în mulțimea animalelor albe. Și acum bunul curtean bătrân făgăduise că și acela se va găsi...

Călătorea tot mereu mai departe alaiul vesel, urmându-și calea, dealungul drumului ce șerpuia întins, —

alaiul voios, în frunte cu palida copilă încoronată. Fruntea-i încinsă cu violete era plecată fără grije de nimeni, cele două mâini mititele țineau ușor frâul, trupul tânăr și gingaș i se legăna dulce înainte și, înapoi după mișcările calului. Uitase pentru o vreme, tot ceea ce Opinia Publică aștepta dela dânsa ; visa despre adâncă și albastra mare..... și alergând peste nisipul de argint, i se păru că descoperă o ființă minunăță, albă toată,—plină de strălucire, — gonind spre ea cu copite de fildeș... coama-i lungă revărsată, fluturând în vânt asemenea spumei valurilor vecinic nepotolite.. ; și, acest simplu vis aducea un zâmbet de bucurie pe dulcele buze ale copilei solitare, pe care toți o credeau atât de fericită....

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II

De mai multe zile, Regina Minola fusese așezată într'un castel frumos la țărmurile nemărginitei mări albastre.

Toate erau după cum le dorea afară doar că odăile tot nu erau destul de albe după strălucirea și adâncă ei plăcere. Dar cu adevărat, mult mai ușor putea să trăiască aci--fără să simtă vecinic, ochiul sever al Marei Duceșe ațintit rece asupra ei, în totdeauna gata să descopere vre-o greșală pe care ar fi făcut'o, sau vre-o datorie lăsată neîmplinită.

Doamnele dela Curte, care veniseră cu Regina erau mult mai tinere și mai vesele decât Duceșă; și erau aci multe fete frumoase printre ele, dar toate aveau vise și ținte iubite pentru ele înșile, și nu le încânta prea tare să stea mereu cu un copil atât de tânăr, astfel încât aci Opinia Publică era invocată ca întru îndeplinirea datoriei, când în adevăr slujea tocmai pentru propria lor plăcere... de pildă când tinerele Doamne preferau să se plimbe afară prin grădinile regale cu alaiul mândru gătiților curteni și-a frumoșilor cavaleri, în cele mai vesele culori.

Căci, acolo, era atâta de făcut în grădini,—porunci de dat, —flori de cules pentru masa Reginei, — ramuri de tăiat, —cărări de netezit sub tufeazele crengi ale copacilor frunzoși,—și așa multe lucruri pe care Doamnele le-ar fi putut face tare cu greu, singure fără ajutorul voinicilor cavaleri alături de ele...

Dar Minola era așa de obicinuită ca Opinia Publică să ceară fel de fel de lucruri neașteptate dela ea, încât se gândea,—dece să nu apese cu aspră stăpânire și asupra Doamnelor cele mai tinere, cerând ca ele să nu rătăcească singure prin pădure fără tovarășie bărbătească..!!

Ea însăși, Mica Regină, nu avea niciodată voie să meargă departe singură, — deși în adevăr tovarășii săi erau foarte rar, tineri eroi frumoși, în haine strălucitoare...

Dar Minola era fericită: bătrânul ei prieten, curteanul care purta marele nume de Conte Organda Caminosoff o înconjura cu toată grija, iar bătrânul Doctor Boono făcea tot ce putea, să aducă înapoi, florile trandafirii în obrajii Micei Regine palide.

El avusese un gând minunat: înalt deasupra mării, se ridică aci, o stâncă mare, asemenea unei miçi insule; o stâncă tot atât de albă ca cea mai curală marmură, înconjurată de jur împrejur de talazuri scânteetoare pururi curgând, asemenea safirelor topite,—albastre,—albastre—ca florile ce cresc prin grâu...

O punte îngustă de marmură, era întinsă dela țărmlul nisipos până la acest mic port de pace, și acolo în vârful lui, mâini îndemânatice tăiaseră un jilț mare și larg,— asemenea unui tron pe care mica și palida Minola să-și petreacă zilele în liniște.

Piatra tare și scânteetoare fusese acoperită cu blăni albe și moi;... și împrăștiate peste tot zăceau multe perne mari; toate argintii strălucitoare ca razele lunii,—umplute cu puf atât de dulce ca zefirul verei..

De fiecare parte a marelui tron, fuseseră așezate două uriașe vase de marmur, întotdeauna încărcate cu flori aibe ca zăpada: mari; palizi, dulce mirositori crini,—trandafiri albi ca laptele,—cu petalele deschise,—și clopoței de ceară ce tremurau în vânt ca și când o ceață de zâne mitite, s'ar fi jucat printre tulpinele lor..

Și aci, pe tronul acesta solitar, înconjurat de spu-moasele valuri albastre ale mării, sta Minola palida Regină mică, multe ceasuri lungi din zi.

Tronul era așa de larg încât un mare teanc de cărți neprețuite cu picturi minunate, toate zugrăvite pe velin fără pată, împodobit cu mărgăritare, aveau loc alături de figura ei mică și subțire...

Astfel dulce culcată printre mărețile perne pe care își odihnea membrele gingașe, mica Soverană întorcea mereu filă după filă din cărțile înfățișând aventuri minunate, la care desigur ea nu va fi niciodată chemată să ia parte. Toți porumbeii de Mare din văzduh pluteau în furul aurului fluturător al pletelor ei din minune...

Porumbii se roteau deasupra tronului copilăresc cu strigăte asurzitoare de dragoste și de bun sosit, sburând și ciripind în linii frumoase și întinse, cu aripele mari înspumate scânteind în albastrul cerului asemenea unor dungi largi de lumină...

Minola întindea frumos amândouă mâinile în spre ei,

palmele-i trandafirii pline cu fluturași dulci și gustoși de zahăr limpede ca cristalul; — păsările mari și sălbatice le giugiuleau atât de blând, — atât de blând, — ca nu cumva să rănească micile degete darnice care se apropiau ele înșile de ciocul lor...

Minola avea o voce înaltă și dulce, — limpede și pură ca un torent clocotitor..;

Și aci din cuibul ei înalt de stânci, cânta păsărilor răpite, în timp ce faldurile sochiei, îi adiau imaculate în fluturarea zefirului, asemenea unui des vârtej de zăpadă.

Ceasuri de liniște și, de frumusețe, stranii de singuratece pen'ru un copil atât de tânăr; dar toate sincer și, înconștient isvorâte din adânc, căci în trupușorul acela gingaș și plăpând, se ascundea marele suflet al unui artist, un suflet ce putea să simtă farmecul tuturor culorilor, tuturor armoniilor și priveliștelor..

Dar Minola visa mai departe despre calul minunat de alb pe care îl dorea atât de arzător, și în fiecare zi privirea cu mai mare îngrijorare în fața încrețită a bătrânului Caminossoff, cu întrebarea nerostită plutind pe buzele-i copilărești; căci sub înfățișarea-i de Regină, Minola avea o mică inimă caldă și nu zărea pe bunul și bătrânul, nobil de teamă să nu-i rănească sufletul...

Adevărul era, că bătrânul Conte trimisese soli până departe—în toată țara—să cerceteze despre ființă minunată, pe care Mica Majestate palidă îi poruncise s'o găsească.

Până acuma, toate căutările lui rămăseseră fără țintă: un sol se întorcea după altul cu capul în jos și mâinile goale; sau caii pe care îi aduceau erau atât de

departe de visul de zăpadă al copilei, încât bunul curtean nu îndrăsnea să-i aducă în fața ochilor ei... Și așa zile treceau după zile, — și, tot mai mâhnită cercetă Minola cu ochii, — fața bătrânului, și totuși nici odată nu l chinuia cu întrebări atât de teamă îi era să nu-și sfărâme visul. . Dar din ce în ce tot mai palizi i se făceau obrajii, în ciuda adierei proaspete a valurilor, — și tot mai puțin vesel i se făcea glasul, și tot mai puțin strălucitor zâmbetul... Ceasuri peste ceasuri înărmurea pe înălțimea stâncoasă ne mai întorcând nici una din paginile strălucitoare ale cărților, — murmurând în văzduh mici visuri triste, până când porumbii de mare simțeau că moare toată bucuria vieții din aripele lor puternice.

Tot mai aproape mereu, sburau în jurul căpșorului fraged încununat în fiecare zi cu o coroană proaspătă de trandafiri — și, de obicei de trandafiri albi, — deși erau zile când o ghirlandă deasă din flori roșii îi încingea parcă fruntea de ceară, cu o largă dungă de sânge, — mereu tot mai aproape lăsau aripele porumbilor, spre mica față tristă, — până câteodată îi atingeau chiar obrajii cu mângâieri blânde catifelate, asemenea unor degete fluturătoare de fantome trimise dinspre țărmurile îndepărtate ale altei lumi, să mângâie singurătatea-i tristă...

Intr'o noapte limpede de vară, Regina cu plete de aur, rătăcea de-alungul nisipului scânteilor.

Razele reci ale bătrânei lune înțelepte îi fâlfâiau în jurul pletelor, asemenea unor viziuni de argint, silindu-se să se împletească printre buclele urdinoase ce tremurau încoace și încolo în adierea sărată a mării.

Ca de obicei mica Regină se plimba singură, fal-

durile-i strălucitoare ale rochiei atingeau nisipul spulberat, târând cu ele mici scoici trandafirii... Piciorul mititel lăsa urme înguste în cărarea pe care bătrâna planetă mamă o umplea cu lumină palidă, până când fiecare umbroasă urmă de pas—semănă cu pasul vre-unei fantome mici urmărind pe această copilă prea sus născută ca să aibă o tovarăşe de vârsta ei. Toată numeroasa Curte, se plimbă înapoia micii Suverane, la o depărtare respectuasă, şi multe ce'e vesele se alcătuiiau în urmă pline de viaţă şi de duh, pline de glume şi de şoapte, — ba chiar trebuie mărturisit,—că mai mult decât un singur sărut furat, se schimbă în umbra luminoasă a nopţii. Minola mergea cu mâinile împreunate, cu capul înălţat, — iar ochii-i urmăreau calea de argint aruncată de lună peste Oceanul adormiţ, în timp ce *mici vâlurile cercetătoare, săreau pe nisipul uscat să sărute picioruşele ce înaintau...*

Deodată — fără veste, — acolo pe cărarea de argint-impletită de razele lunii, — venea ceva — înaintând ca fulgerul spre ea, — părând smuls din apele mişcătoare, sau născut din sufletul adevărat al luminei cereşti, ce străluceà atât de dulce jos — peste nisip... Minola înmărmuri pe loc cu un strigăt de bucurie, — nu era această fiinţă ce se apropia în galop — însuşi binecuvântatul ei vis, venind cu adevărat?

Ea întinse larg amândouă braţele spre viziunea năvălitoare care luase acuma limpede, chipul unui cal alb ca zăpada... Coama lui lungă, mătăsoasă, — sbură în toate părţile asemenea spumei răscolită de vânt, iar sub copitele lui de fildeş, valurile mici se spărgeau asemenea unor lungi ţandări de lumină ce se spulberau până de-

parte... Curtea întregă se adunase, — unii lângă alții, îndărătul Reginei lor, și priveau toți cu cea mai pătimășe nerăbdare, curioasa viziune... și tot mai aproape venea sforăin și sărind în două picioare, animalul ce părea făcut din raze lucitoare de lumină.. Alergă cu capul lui subțire de rasă, — în linie dreaptă spre locul unde înmărmurise mica Ființă încoronată, în așteptare vrăjită...

Odată încă se sparseră valurile asemenea unor aripi albe, sub copitele lui — și iață-l ajuns îngenunchind ca adânc omagiu, în fața Micei și tremurătoarei Fete, biruită de marea bucurie fără de cuvinte... Minola înaintă cu iuțea săgeții, și-și lasă mâna subțire peste coama albă ca și crinii a prea frumosului fugar; apoi întorcându-se cu grație fără de seamăn, spre bătrânul Conte Organda Caminossoff, spuse cu vocea ei cea mai dulce:

— «Domnul meu, îți mulțumesc din toată inima Mea, fiindcă ai poruncit cerurilor și valurilor, să-mi îplinească dorința, căci văd cum o creatură atât de frumoasă nu putea fi niciodată găsită pe pământ.. Cu adevărat, în noaptea asta, mica voastră Regină va dormi fericită, pentrucă visul ei cel mai drag, s'a împlinit cu adevărat...!»

Și atunci, ca și când la însăși ar fi fost unul din albi-i porumbei de mare, — *Minola sbură pe spinarea mătăsoasă a slăvitului armăsar*, și înaintea întregii Curți Domnești adunată, — Și care era jumătate înspăimântată, jumătate scandalizată, — porni în galop de parte, — de — alungul nisipului de argint, — departe din privirea lor...!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

III.

Veniră acuma zile de mare și adevărată bucurie pentru mica Regină Minolă, — zile când bătrânul și și bunul Dr. Boono avu la urmă mulțumirea să vadă înflorind pe gingașu-i obraji, trandafirii rumeni și proaspeți. — Dar lucrul trebuie luat așa: tot timpul acestor voioase luni de vară, Opinia publică fusese comp'ect,— înspăimântător,— neținută în seamă și atât de mult încât Mică Regină uită pentru o vreme cu totul de existența ei. — Voioasele Doamne răsătoare dela curte erau gata oricând să fie mai puțini rigide pentru o bucată de vreme; și lipsa bătrânei Contese Arabella era simțită ca o odihnă de către toți. — Cu toții erau îmbătați de adierile îmbălsămate ale mării,— îmbătați de soarele verei,— și dulcile măguliri ce erau murmurate zilnic în urechile trandafirii și binevoitoare ale tinerilor Doamne, alergau prin vinele lor asemenea viinului spumos...

Dar Minola, dulcea mică Minola era mai fericită decât toți..! Visul ei iubit prinsese trup și viață; și calul pe care-l stăpânea acuma era mai minunat decât ar fi îndrăsnit vreodată să nădăduiască!

Nici nu se puteau găsi cuvinte, să descrii o ființă

de-o frumusețe atât de desăvârșit. — Nu era nici uriaș nici mic, dar întocmai după cea mai dreaptă măsură ; raze de lună și de soare, gheață prea albă, și lumina dulce — aromitorilor crini păreau să fi fost topite la un loc ca să se nască minunea trupului lui. — Ce mai fină, mai spumoasă și mai prețioasă mătăasă nu se putea asemăna cu țesătura coamei sale ; cele patru copite îi erau de fildeș lustruit, — atât de alb, atât de alb ca smântâna proaspăt bătută — Nările i larg deschise erau ușor tandafirii ca florile mărilor ; și când Minola își apăsă buzele roșii de fruntea lui, simțea sub atingerea ei cea mai dulce catifea..

Apoi, această ființă minunată avea ochi albaștri ca marea ce murmura în legănare fără de odihnă la poalele mândrului castel pe țărnul de argint..

Și înăuntrul ochilor acestora adânci și mari, zăcea o privire atât de plină de priceperi, — încât erau aproape omenеști ; și foarte greu puteai înțelege cum unei ființe atât de desăvârșite nu-i era lăsat darul vorbirii.

Dar Minola nu se gândea că Fugarul ei nu poate vorbi.

Copila singuratică găsisese în sfârșit un drum pentru mult înăbușitu-i avânt spre un tovarăș.. ; și, ori unde se ducea dânsa de-acum, calul trebuia să meargă și el. — Impotriva a două lucruri numai protestă Opinia Publică în vremea acestor zile fericite de vară... :

Minola nu putea obține ca să-i stea alături, calul, în timpul oaspetelor înțepenite și fără de sfârșit, unde trebuia întotdeauna să ia locul de frunte în capul mesei celei mari, — înconjurată de Curtea întreagă. — Nici nu-i

are permis ca prea frumoasa făptură să doarmă la piciorul patului ei.— Chiar bătrânul Conte Caminno-soff întorcea urechi surde la aceste des repetate rugăciuni ale Reginei -Sale; și cu mâhnire o spun — că'n una din aceste împrejurări, toți curtenii de față. trebuiră să se întoarcă discret într'altă parte, și să privească pe ferestre, în timp ce regala lor Stăpîină dădea drumul celui mai neîngăduit și amar val de lacrimi sărate, care-a pătat foarte rău una din rochiile cele mai falnice pe care tocmai o îmbrăcase atunci. — Pentru aceste două lucruri dar, Minola trebui să cedeze,—și se mângâia singură —având un Staul minunat făcut pentru favoritul drag, în lungul propriei sale odăi, — o ușe de sticlă fiind singurul hotar ce-i despărțea unul de altul.

Cu adevărat era un grajd prea dăgălaș..! Făcut cu totul din mozaic alb ca zăpada, asemenea unor așchii de gheață — mărginit cu o friză de vulturi aurii, purtând cununi pe cap, despărțiți între ei, prin negrele săgeți sburătoare ale armelor Reginei.. In loc de paie, sub copitele mult iubite erau împrăștiate de două ori în fiecare zi — flori proaspăt culese; dulce mirositori trandafiri, — mărgărite cu inima de aur,—clematite albe ca zăpada,— trifoi parfumat ca mierea,—palide pansele ca alba smântână, și garoafe roșii bătute, — cu multe alte flori ce fac bogăția lunilor de vară...

Dar Minola dădea porunci severe, — ca să se dea în acelaș timp, numai o singură speță de flori.. Nu se poate spune că grădinarii regali nu murmurau și nu oftau din pricina acestui zilnic jaf al frumoaselor straturi cu flori.. Chiar se spunea că cel mai mare dintre ei,— fusese auzit blestemând în gura mare, — dacă trebuie să

se încreadă cineva în cele ce flutură pela ureche; în tot cazul despre acest lucru nimeni nu poate fi cu totul sigur.

Dar plângerile acestea nu ajungeau niciodată la urechile Reginei, — și, când călărea peste câmpiile frumoase și pline de lumină, pe Fugarul minunat de strălucitor, nu întâlneau în drumul lor nimic altceva decât zâmbete și capete ce se plecau cu iubire...

De sigur că Minola nu avea voie să alerge pe departe — singură, numai cu ea însăși, dar regescul alai prin forța lucrurilor se ținea la o depărtare respectuoasă de Suverană, așa că era întotdeauna singură cu totul, — în dulce împărtașanie cu no:ocul ei nau găsit.

Numele pe care Mica Regină îl alesese pentru calul iubit era Moona (Luna) pentru că spunea ea, — venise de acolo — din lună — și era făcut cu totul și cu totul din razele-i strălucitoare și albe, amestecate cu spuma Mărei peste care alergase în galop spre dânsa...

Iar foarte des cu căpșorul auriu, cuibărit în coama argintie, cu gura i copilărească, — aproape — aproape de urechia lui, îl striga cu toate numele mângâierilor ce-i veneau în minte: Dulce floare-a lunei, — sau Lumina vieței mele — sau Dorul inimii; — sau Vis al sufletului meu, sau, Bucurie-a Reginei singuratice; — îi mai zicea deasemenea, Floare a Mărei, — sau Stea rătăcitoare, sau Albă frumusețe sau Dorința luminei..., și multe alte nume, care-i năvăleau pe buze, izvorând din bucuria micii Sale inimi înfometate.

Armăsarul nu știa niciodată ce înseamnă oboseală, — nici vre-o predică nu era pentru el prea înaltă, — sau vre-o iuțeaă prea mare pentru puterile lui. — Cu toate

acestea, mișcările îi erau așa de blânde, de luminoase și de ușoare încât, să călărești pe spinarea-i, era mai curând un sbor cu aripi întinse prin aer, decât o trecere peste pământul tare.

Alt lucru curios era că fermecatul animal putea să meargă prin mlaștini și prin praf, — nomol ori noroi, fără să și mânjească vreodată puritatea nepătată a trupului său. — Intr'adevăr nici odată n'a fost priveliște mai frumoasă decât să zărești calul cel ca din basme purtând drăgălașa lui povară pe spate, — apărând și dispărând asemenea unui mănunchi de lumină albă, — astfel încât umilitul norod de jur împrejur, se închina de câte ori treceau ei, ca și, când o viziune cerească s'ar fi scoborât jos pe pământ. — În mare pripă, în urma Micei Regine, goneau Doamnele strălucit gătite, — nobilii Domni, pierzându-și răsuflarea, și pajii grăbiți, cei mai din urma, — cu bucele scurte și unduioase sburând în vânt, asemenea unui vârtej de frunze toamna ; dar nici un cal nu-și putea asemena fuga cu albele copite ale lui Moona — și adese ori Mica Regină răutăcioasă isbucnea în hohote de râs privind la chinul zadarnic și, fără de ajutor, al celor ce se trudeau s'o urmeze în cale.

Intr'o zi Regina Minola avu o stranie aventură, care svârli o umbră peste bucuria ei... Călărind își întrecuse cu mult tovarășii ; îi pierduse cu totul din vedere, — cu o astfel de iuțală minunată, într'o astfel de fugă luminoasă, sburase vrăjitul fugar peste câmpuri și luminișuri ; și acum așa — de odată — se trezi într'un loc ciudat plin de un înfiorat mister, un loc prin care niciodată nu mai venise încă ..

Era o câmpie întinsă, toată acoperită cu maci albi ca zăpada de o mărime neobicinuită: toți macii aceștia își legănau capetele într'un chip foarte ciudat și cum se mișcau ei astfel, făceau să sboare mici nouri de praf din inimile lor pudruiute și să alerge în văzduh; iar nourașii se preschimbau în valuri subțiri argintii, clătinându-se deasupra aerului, asemenea fumului, — luând fet de fel de înfățișări stranii și, neașteptate — la care Minola privea cu o oarecare simțire de teamă...

De jur împrejurul acestui câmp pustiu, erau împrăștiate blocuri mai de granit în forme stranii, ce răsăreau pe-alocuri în sus, — din oceanul cu flori de spumă — asemenea unor pietre funerare uitate și severe.

Infricoșata răsufare a sălbătăcimei plutea peste întreaga întindere; un val tulburat de aer părea că mișcă neobicinuit tăcerea, ca și oum colțul acela de natură ar fi fost vecinic înmărmurit.

Nourii cenușii treceau peste ceruri; totul de jur împrejur părea cufundat într'o lumină lividă, plină de primejdii; Minola se simți înspăimântată cu totul, și Moona sforăia într'un chip straniu, scuturându-și coama mătăsoasă bătând iarba cu copitele de fildeș, — ochii lui mari albaștri plini de-o flacără nervoasă. Minola rămase cu mâna pe grumazul lui strălucitor, cu capul plecat în jos, privind adânc bizara ceață mișcătoare ce-i flutura până departe înaintea ochilor... De odată — din liniștea înmărmurită se trezi un sunet neașteptat, — parcă se cânta pe mulțimi de harpe la vre-o întinsă depărtare... Apoi, — cântecul veni tot mai aproape și mai aproape, — iar în curând văzduhul întreg, se umplu cu armonii minunate de-o dul-

ceață așa de nemai pomenită încât Mica Minola dădu drumul frâului, și-și, strânse cu cele două mâini mititele inima care începuse să bată vijelios în micul piept gingaș. Si acum—se întâmplă ceva care dădu Micei Majestăți aventuroase o spaimă cumplită : negurile cele înorate prinseră a lua înfățișeri omenești dar străvezii și asemenea nălucilor ; înfățișarea unor frumoase femei în văluri subțiri cenușii, de culoarea fumului,—părul lor lung îlturând peste ele asemenea vulurilor spulberate de vânt într'o dimineață cețoasă ; toate aceste chipuri de umbră apucară strâns irăiele de aur ale lui Moona, încercând să-l târască departe cu ele parcă supărate că Mica Regina a oamenilor călărea pe spinarea lui..

Într'o agonie de spaimă Minola se aplecă adânc pe gâtul favoritului, murmurând cuvinte de îmbărbătare ca să se împotrivescă forței stranii ce se luptă împotriva lor.. Oh ! Ce era asta ? Rătăcise ia din greșală în țara basmelor ? Si se încercau zânele să-i răpească calul prea drag dela dânsa, mâniate că un copil muritor avea o ființă smulsă din împărăția lor ?.. O mare amețeală căzu peste simțirile gingașei Regine mici... ; tot văzduhul era viu, într'un vârtej necunoscut de fantasme, amestecat cu atâtea melodii îmbătătoare, încât cu greu puteau urechile Minolei, să îndure prea marea dulceață a sunetelor : ele nu erau compuse pentru urechile oamenilor—ele aveau înăuntrul lor ceva ce încărcă inima cu o povară nespus de apăsătoare, care tulbura vederea și, făcea ca orice suflet să bată dureros și să sufere..

Ce s'a mai întâmplat pe urmă, Minola n'a știut niciodată. Un vârtej mare de ceva nelămurit — înfricoșător

și în același timp plin de un înăbușitor cântec dulce, trecuse peste capul ei; simți pe Moona tresărind sub dânsa scuturându-și capul, luptând împotriva tăriei duhurilor ce se încercau să-l târască departe..., sunetele topite—pline de vrajă ale harpelor creșteau tot mai puternice, până când valuri mari de sunete păreau că-i trec asemenea unor torențe vijelioase deasupra capului gingaș lipsit de apărare, și apoi totul i se făcu negură în fața ochilor, și nu mai știu nimic...

Al doilea lucru pe care Minola și-l amintea, era acela, că zăcea pe spate în marea albă de maci, ca o mică figură pierdută asemenea unei moarte pe jumătate îngropată în oceanul mișcător de flori... Chipurile cenușii dispăruseră; totul era tainic și tăcut; o lună palidă flutura peste tot, cu lumină albăstrie și mistică.

Blocurile de granit se înălțau din toate părțile în câmpul acela alb ca zăpada, asemenea umbrelor unor uriași adormiți, preschimbați în piatră!

Strâns aproape — de trupul doborât al stăpânei sale, ședea Moona. Făptura lui de poveste era luminată toată de strania lumină orbitoare a lunei, astfel încât pielea îi era asemenea unor pânze de argint; o glorie de lumină radia din jurul trupei greu, — în timp ce spuma după buze, tremura în aer, — asemenea unei mâini de zăpadă spulberată de furtună.

Dar mai straniu decât toate, — o priveliște pe care Minola n'o văzuse niciodată încă: sudoarea curgea în șiroaie după trupul lui Moona: Moona care nu știuse niciodată ce înseamnă să fi obosit!... Și acuma apa curgea de pe el, în pârâiașe mici, ce alergau jos printre

florile albe, încolăcindu-se în drumul lor, peste locul luminat de lună, — asemenea unor șerpi subțiri de metal. Desigur, făptura cea frumoasă trecuse printr'o spaimă egală cu aceea a Micei — Regalei Doamne, care zăcea la picioarele lui printre maci, asemenea unui spirit mic și alb... — «Moona», — murmură Minola, — prietenul meu, prietenul meu... tu nu mai părăsit! Am fost așa de cumplit, așa de cumplit speriată!...» Fugarul își ridică frumosul cap înspre copilă și-o mângâie pe frunte blând cu nările trandafirii, ca niște scoici. Atunci Minola se ridică în genunchi își încolăci brațele în jurul gâtului dulcii făpturi, și cu fața ascunsă în coama-i de mătasă, — nepăsătoare față de sudoarea care îi uda haina albă ca laptele, isbucni, într'un mare val de lacrimi, (gândesc că acelea erau sărate dar nici un curtean nu era aci, ca să le cerceteze...) — lacrimi care picau deasemenea jos pe pământ în râulețe mici, — strălucitoare — argintii, — acoperind capetele albe și sfărâmate ale macilor cu picături mari de rouă...! Ochii mari și albaștrii ai Fugarului, erau plini de-o milă cu totul și cu totul omenească; părea că înțelege atât de bine pe această copilă lipită de el, — care era așa de lipsită de ajutor, și de părăsită, așa de singură, — așa de înfometată de orice iubire, — cu toată demnitatea-i regească și, cu toată bogata măreție ce-o înconjura întotdeauna...; Și iacă, — era aci în tainică singurătate, — singură — singură numai cu calul ei magic — unicu-i prieten, și care fusese așa de aproape să-i fie smuls, pe-o cale atât de nebănuită.

Credinciosul animal își freca încetișor — încetișor

capul de obrazul Minolei, nechezând blând, răsuflarea-i caldă trecând peste fața ei îngrijorată,—ca un dulce suspin.

Iar deasupra acestei ciudate scenă, privea bătrâna lună în jos, bucurându-se de strania frumusețe a tuturor celor ce vedea. Niciodată razele-i reci n'au argintit mai glorios o grădină pământească..

Macii eterici, își tremurau capetele de mătăasă în valuri blânde de lumină; fâșâiau și gemeau și murmurau pământului, misterioase Solii..

Adânc din fețele lor palide tremura în noapte o mireasmă grea, plutind peste vasta întindere în respirați nevăzute, în timp ce stâncile cenușii stăteau înghemuite, pline de-o măreție solitară, așteptând parcă să fie trezite din somn, de vre-o magie mână. Și aci, printre aceste fantasme de flori — tremurânde, — undinoase, stătea calul minunat cu gingașa, mica figură încoronată, — strâns aproape de el, — pletele ei strălucite amestecându-se cu valurile albe ale coamei lung fluturătoare..

A fost o lungă îmbrățișare o lungă împărtășire fără cuvinte, între copila fragedă și splendidul animal plin de putere..

Intr'adevăr — luna privitoare nu era nevoită să se rușineze de-a lumina cu razele-i albe o pereche atât de frumoasă,—frumoasă ca o minune.. Apoi îngenunchind în fața micii Sale Stăpâne plină de dragoste, nobila făptură o îmbie să se ridice în șea; și peste fantasticul câmp de maci, se avântă cu Minola, asemenea unei păsări sburătoare, atingând aprig în goană, valurile de zăpadă ale florilor..

Singurul sunet auzit în vasta tăcere a nopții clară și albă, era blânda mișcare a florilor plecate, când copitele de fildeș cădeau peste capetele lor, ce păreau că se înclină în semn de omagiu ca să iasă iarăși apoi înalte, să privească cu nesfârșită uimire după această nălucă de frumusețe.

O cărare mică de argint rămânea pe-acolo pe unde trecuse Fugarul în galop,— ca și când stelele de sus, căzuseră din ceruri să însemne calea pe care o luase el.

.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IV.

Infrigurare și jale de nespus domneau în Castelul de lângă mare. căci treceau ceasuri după ceasuri și orice curtean paj, soldat ori slujitor trimis în căerțare după Regina Pierdută, se întorcea fără să aducă vre-o veste. — Ultimul lucru pe care urmașii alaiului Domnesc îl văzuseră de la dânsa, fusese o fluturătoare viziune albă, sburând departe în fața lor asemenea unei păsări uriașe, în timp ce cu toții goneau după ea pierzându-și răsuflarea — dar fără putință să se măsoare cu iuțeala galopului acela... Pe urmă asemenea unui vâl de lumină, pâlپăind, Mica Regină dispăruse și din clipa aceia nici o urmă de-a ei nu mai fu văzută; Curtenii în graba lor de ași dovedi nevinovăția se sileau cu toții să arunce vina unul pe celalt, fiecare plin de cea mai adâncă stupoare față de prostia celuilalt; — discuții sgomotoase — fără rost despre cine ar fi vinovatul,—se năsteau în toate colțurile palatului. La urmă toată vina fu lăsată pe sama calului, ceea ce fu o imensă ușurare pentru fiecare; calul fiind mut, cu toții știaua tare bine că nu va fi niciodată în stare să se apere de învinuire,

Jos în bucătăriile domnești, prânzul Reginei aștepta rece; armia bucătarilor și a cofetarilor și-a ajutorilor se plimba de sus în jos, printre bucatele gustoase, cuprinși de mare desperare. Capul bucătarilor, un om de mare importanță care primea o leafă imensă, din pricină că avea un prea minunat talent, (consistând în a scoate unul după altul felurile de bucate după ce erau gata făcute...!)

Forfotea de colo până colo, vârând din când în când un deget gros în sosurile delicioase să vadă dacă au ajuns la adevărata quintesență a perfecțiunii.

Chiar se murmură — dar fără îndoială, aceasta este o mare calomnie, — că nu se ferea de ași vâri limba în multe zemoase creațiuni, declarând că numai astfel putea să fie foarte sigură dacă armonia lor era desăvârșită.

Dar aci se poate folosi o veche zicătoare care spune: «Să nu scoți cuiva peri albi pentru ceeace nu știi cu siguranță..!» și nu acest lucru de care am vorbit mai sus era cel mai rău din toate,... metodele întrebuintate de acest mare bărbat al ținuturilor de jos...

Felul său de a găti era minunat, deși partea lui în aceasta nu era atât de mare cât credeau ajutorii săi că ar trebui să fie!.. Leafa i enormă îl ajuta să fasă pe numeroșii lui copii cu obrajii bucălați, foarte fericiți; și să cumpere haine frumoase pentru groasa-i nevastă care ședea toată ziua într'un jilț foarte moale cu brațele-i scurte încrucișate peste pântec — povestind despre demnitățile soțului ei, — vecinilor nemai-

pomenit de mirați, — ce ascultau de jur împrejur cu gurile căscate.

Și Kidia — pajul cel mic și frumos cu ochii cenușii, — a fost cel dintâi care-a auzit răsunând galopul calului Minolei. Tot el a fost cel care a alergat la poarta grădinei și a fost ca în brațele lui să alunece din șea, mica Regină tremurătoare.

Kidia își va aminti totdeauna până la sfârșitul zilelor sale, în ce chip dulcea și regala Stăpână și-a odihnit pe umărului lui fie numai și o clipă — căpșiorul auriu încununat cu perle trudit de toate emoțiile și temerile ei; — dar clipa sburătoare fusese atât de dulce, — încât Kidie nu vorbea despre ia nimănui ascunzând amintirea atingerei aceleia tremurândă și caldă cu taină mare, — ca pe o neprețuită comoară în adâncul inimei lui de băiat. — Kidia împărtășea adorațiunea de dragoste a Reginei pentru calul fermecat și era fericit când îi venea rândul să resfire florile proaspăt culese sub copitele netede ale lui Moona.

Dar mulți din ceilalți curteni și chiar Doamnele începuseră să ia în nume de rău pe prea frumoasa făptură; căci așa este obiceiul la curți.

Favoriți sunt lingușiți, orice capriciu al lor este o poruncă, dar jos, adânc în inimile tuturor crește încetinel o pismă grea — puțin câte puțin, — și care treptat treptat se schimbă în ură nesfârșită ce zace afund, așteptând ceasul când favoritul va cădea.

Moona nu putea face rău nimănu; nici măcar nu uzurpase un loc ocupat pe față de un altul. El venise simplu asemenea unei calde raze de soare, care

înconjurase singură inima solitarei copile încoronată; și cu toate acestea Moona ajunsese ca o rană în ochii întregii curți regale, unde toți aveau voie să aibă iubirile și preferințele lor afară de Suverană însăși, — Dar acum, la vestea despre întoarcerea Minolei, se simți bucurie adevărată în toate părțile, fiindcă prea frumoasa copilă era adorată de toți, deși adevăratele-i nevoi erau așa de puțin înțelese...

Pentru o clipă eticheta curții fu uitată: din toate părțile alergau împreună Doamne și nobili Domni zoriți, să sărute mâna mică ce le era întinsă cu grație, — fiecăruia — la rând.

Și astfel mica lor Regină, o figură sguuitoare cu adevărat — gingașe, subțire și palidă — stătea sus în capătul largilor scări de marmură verde, — rezmându-se de o coloană uriașe, potolindu-și cu o mână albele falduri ale lung fluturătoare-i haine, — jur împrejurul tâmpelor cu coronița de mărgăritare, asemenea unei raze de lună îndoită într'un cerc de lumină..

— Rând pe rând fiecare și pleca geunchii în fața delicatei copile ce întrupă nădejtile țarei și părea totuși o eterică viziune străvezie, nu de loc făcută pentru loviturile recei și crudei lumi.

Caminosoff privea cu grije expresia marilor ei ochii albaștri, ce luaseră o tainică privire de când cu apropiata și strania întâmplare; dar buzele copilărești erau strâns închise, și în regalul și neînduplecatul său chip, refuză să dea orice lămurire asupra celor pe-

trecute: repeta mereu, numai în chip monoton că rătăcise drumul.

Minola era un straniu amestec de mândrie tăcută și de copilărie năvalnică, și deși atât de tânără, avea un fel ciudat de a ține pe cei din jur la o respectoasă depărtare.

Dar o frică de gheață pătrunsese în inima sărmanei Regine Minola; puteri nevăzute lucrau oare, încercând să îndepărteze pe favoritul ei de la dânsa? Era scris ca nou găsită-i bucurie să se topească departe asemenea negurei într'o dimineață de toamnă?... Ce zei erau geloși de fericirea ei? Sărmana i mică fericire!...

Din ziua aceia mai departe o nesfârșită spaimă era vecinic cu dânsa, că într'o zi s'ar deșteptă găsind pe dragul favorit prețios, plecat pentru totdeauna, dispărut în necunoscutul din care într'o noapte scânteitoare de vară alergase în galop înspre ea.

Minola — Minola — nu știi tu că așa se întâmplă cu toate visele ce se împlinesc cu adevărat,..?... Numai o clipă îmbătată, clipa în care norocul este al nostru — și apoi, — prea mult, — începe frica de al vedea smuls din mâinile noastre înfiorate, — smuls din inimile noastre vecinic însetate...

Noaptele Minolei erau acuma foarte neliniștite. În fiecare clipă se deștepta cu o tresărire și se strecura jos din pat ca să meargă la ușa de sticlă ce-i despărțea odaia de staulul favoritului, și de multe ori bătrâna și tăcuta lună privea înăuntru prin larg deschisele ferestre după ce alunecase peste fața adânc

întinsei mări, și aci — spiona mica figură a Reginei răsărită asemenea unui spirit alb, — fără cuună în ceasul acesta, cu părul atârând în jos, în două strălucitoare cozi, peste spate, — cum se strecură încetișor prin camerele adormite, împiedicându-se în faldurile lungului vestmânt de noapte, încetișor, — încetișor să vadă dacă iubitul fugar era încă la locul său.

Vecinic tot mai pătrunzătoare, se făceau razele lunii; se avântau și tremurau peste întinderea largă a pardoselii, apoi furișindu se prin crăpătura deschisă a ușei de sticlă, — descopereau pe Regina Minola așezată ca un pisoi buclat, printre florile ce se împleteau prin staul, — cu micile-i piciorușe ascunse în fânul adânc și dulce mirositor, cu amândouă brațele strânse în jurul gâtului fugarului.

Astfel dulce cuibărită, — rămânea murmurând și vorbindu-i cu voce drăgălașe, cu gura strâns lipită între nările lui catifelate, degetele-i trandafirii, împleteite în coama lui prea albă, ce cădea asemenea unei mantii de mătăasă până la pământ.

Ochii albaștri ai lui Moona erau plini de-o lumină atât de dragă, — atât de plină de iubire încât cu adevărat nimeni n'ar fi îndrăsnit să susțină că nobilul animal nu pricepea vorbele de dragoste îngrijorată pe care dulcea și mica Stăpână i-le murmură la ureche în timpul acestor clare nopți de vară..

Dar odată — vai — mica Regină neprevăzătoare a adormit în stareă asta cu totul necuvincioasă pentru o Suverană, și a doua zi fu găsită cu brațele încă strânse în jurul gâtului feeric al calului.

Răbdătoarea și drăgălașa ființă nu se mișcase de loc, îngăduind dulcelui copil să se folosească de largul său grumaz mătăsos ca de-o pernă. Vai, — dar aceasta era prea mult pentru răbdarea foarte scurtă a Opiniei Publice; O Regină trebuie să doarmă în patul ei! Acest lucru nou întâmplat este ceva ne mai auzit; — o neertată lipsă de bun simț când o Regină preferă să stea într'un grajd; de aceia unor astfel de scandalizatoare întâmplări, trebuia să li se pună capăt numai de cât. În trista împrejurare de care trebuie să-mi aduc acum aminte, lacrimile Reginei Minola au fost chiar, mult mai sărate decât de obicei; — singură Marea Moartă s'ar fi putut pune la întrecere cu amărăciunea lor. Vai, — și trebuie spus de asemenea că pentru două zile următoare, ochii sârmanci Micei Majestați erau tare umflați și arzători, pe când ședea în capul Regalei ei mese acoperită cu flori.

Mai mult decât o picătură caldă și rotundă de rouă cădeă spărgându-se din aripioarele genelor sale, în bucatelr măiastru pregătite pe care Marele bărbat le trimisese de jos; cu adevărat nu era vina acestui artist culinar de geniu, dacă în timpul prânzurilor acelora, neasemuitele sale sosuri erau prea din cale afară sărate...

Dar mai rău decât toate și cu totul de neertat pentru o Doamnă încoronată: — nasul Minolei era roșu! Roșu și strălucitor — vai — ca un mic apus de soare...!

Aceasta era prea mult în adevăr; și multe murmure se auzeau șoptind nerăbdătoare în rândul jilțurilor strălucit umplute...: că, numai dacă Contesa

Arabella de Comandolina ar fi fost de față,—Regina Minola nu și-ar fi dat în chip fățiș drumul tuturor simțirilor ei...

Dar mâhnirea Minolei venea din adâncea pricină: porunci severe se dăduseră ca ușa dintre staulul calului alb și iatacul Majestății Sale să fie fără încetare încuiată pe timpul nopții,—și o groasă draperie să fie așezată peste aripele ușei de sticlă,—astfel ca Regala Majestate ce dormea să nu mai fie tulburată —nici patul cel regesc părăsit într'un chip așa de puțin cuviincios.

Nimic n'ar putea descrie suferința asvârlită peste singuratica copilă,—nici durerea chinuită ce-i umplea mica inimă greu bătută, când zăcea de veghe, înfrigurată și sguđuită, temându-se mereu cu spaimă ca în timpul ațipirei ei, prețiosul Fugar să nu fie furat și dus departe...!

Zăcea acolo, cu mâinile subțiri apăsându-și pieptul greu, cu buzele ușor deschise printre pânzele și cverturile brodate cu bogăție, mototolite și aruncate toate, —zăcea ascultând într'o agonie de presimțiri rele, lacrimi fierbinți picurându-i una câte una de sub genele negre peste obrajii palizi, jos pe faldurile draperiilor de mătăasă în vreme ce din colivia de aur, —privighetoarea întemnițată dădea drumul tuturor trilurilor ei din minune, umplând inima copilei cu vecinic freamăt,—cu și mai mare dor..

Sărmana mică Regină!.. De ce nu puteau ei pricepe cât o făceau să sufere..? De ce, cereau prea mult de la răbdarea copilărească? Dar ea nu voia să se

roage; ea nu voia să se plângă; era pentru această mult prea mândră.—Intregul și lungul ei șir de strămoși părea că i se ridică în față poruncindu-i să strângă dinții și să nu murmure!

— „Noblesse oblige“, — și dacă cineva era Regină, — trebuia deasemenea să plătească prețul.— Dar aceste nopți de dor singuratic pentru unicul ei prieten, — de spaimă fără nume gândind la ce poate să se petreacă în dosul ușei de sticlă învăluită, — săpau sănătatea plăpândeii copile. — Zi cu zi fața-i care pentru scurtă vreme fusese atât de strălucitor fericită, — se făcea tot mai mică și mai palidă, ochii i prea mari tot mai înfrigurați și mai tainici...

Chiar slăvita ei călărie fusese scurtată din prisina nou întâmplăteii aventuri. Fu socotit ca o primejdie pentru dânsa, să alerge departe pe cărările adorate și astfel deși Regină și în dreptul său întreg, — avea să se supuie totuși Opiniei publice. Cu mândrie se hotări Minola să asculte, dar dumnezeiasca bucurie a primelor săptămâni fusese aruncată departe; de-ar fi știut ei numai, că înalt onorata mică Fetiță își mănca inima în spaimă fără de nume de-a pierde cea ce iubea mai mult...!

Era obicinuită să-și vadă fiecare bucurie întoarsă dela sine ca nepotrivită pentru uu cap încoronat, și aceasta o făcuse să ru se aștepte ca vr'un noroc să dăinuiască vre'odată...! Astfel că și bucuria de-acuma, cea mai mare a ei, îi va fi de sigur în curând s mulă...!

O, de-ar putea să fie altfel...!

Și așa, — Minola începuse din nou să meargă la Tronul cel înalt, departe în mare...

O, nu! Ea nu se despărțea de dragul, de albul ei cal! Un loc neted fusese săpat în stâncă, alături de jilțul Reginei; și trebuie spus că Moona putea să sue și să se strecoare ca o căprioară sălbatică, astfel că nu întâmpina nici o greutate în a urma pe Stăpâna sa spre înălțimea ei de piatră...

Aci, cei doi tovarăși nedespărțiți rămâneau pentru multe ceasuri lungi, unul lângă altul...

Buclele scânteietoare ale Minolei și coamă nobilului și frumosului armăsar fluturau împreună ridicate de adierile proaspete ale mării...

Una semăna cu nourii mișcători dulce lănoși în timp ce lungul păr al Minolei putea fi asemănat cu lungi fire de aur fin și prețios, întinse de mâini din poveste să se usuce în vânt.. Porumbii de mare se bucurau că se întorsese Regina și sburau pe deasupra scoțând strigăte ascuțite asemenea unor chemări jumătate jalnice, jumătate vesele, — iar adesea se așezau ca pentru călărie peste larga spinare mătăsoasă a lui Moona bătând din aripele lor de argint, — încercându-le de multe ori în șuvițele lungi fluturătoare coame...

Iubirea dintre Regină și calul său creștea din zi în zi; — adesea Minola putea fi văzută odihnindu-și capul de gâtul fugarului, — cu ochii ei mari, închși — un dulce surâs înfrigurat plutind în jurul gurei — nica-i gură ca un mugur de trandafir, — ascultând

în vraja reveriei — bătrânul, bătrânul cântec al mării...!

— Ce povestea, ce povestea în etern, vastul ocean...!

Câte glasuri nu se ridicau cu flusul și cu refluxul — din adâncul cel fără de odihnă; atât de multe suspine și gemete și plângeri,—și prea arare — câte odată — vr'un pierdut răsunset vesel...

— Era oare aceasta, marea durere a tuturor acelor ce și găsiseră morminte singuratice și fără de nume în adâncurile etern murmurătoare, — nemai adormite — ce țineau afund în cele mai tainice ascunzători, pierduta nădejde a multor oameni și-a multor țări?...

— Sau era sbuciumatul, — înăbușitul strigăt al valurilor osândite pentru totdeauna să se străduiască în spre țărături de neajuns pe care le întrezăresc tot mai departe — în ciuda veșnic obositoare eforturi nerodnice pe care veșnic o fac...

Se sparg deapururi — de stânci și de țărături — urlând — strigând — rugându-se, — niciodată ascultate, — fără de răgaz strânse în neclintite margini, — cu toată puterea sbuciumului lor...!

Mînola nu se încerca să răspundă acestor taine; era obosită, atât de obosită; dar atâta vreme cât putea să și întindă mîna și să și găsească Fugarul lângă dansa atâta vreme cât pntea să pipăie dulcele lui grumaj și să și odihnească micul căpșor obosit, — de el, — atâta vreme totul era bine.

Glasul bătrânei mării triste, murmurând poveștile

pe care mica Majestate nu le putea pricepe, — era numai o blând tăcută întovărășire, multelor întrebări și simțiri nedeslegate sub care sufletul ei de copil, sufletul ei prea plin, se revărsă...

Și în timp ce Regina Minola stătea astfel în singuratica măreție pe stânca-i strălucitoare — prietenă cu vântul și cu valul, — în pace cu întreaga natură, — cu păsările văzduhului și cu vietățile pământului, acei care credeau că cunosc toate lucrurile [mai bine decât toți, — plănuiau în uscăciunea inimilor lor, — să întoarcă înapoi pe trista Copilă încoronată, — înapoi în colivia ei de aur

V

Minola, sărmana mică Minola era înapoi în cetate! Marea Ducesă o primise la picioarele treptelor palatului, înveștmântată într'o măreață rochie, verde ca boabele de mazăre, — ce acoperea pardoseala asemenea unei uriașe farfurii cu spanac, revărsată; și când făcu reverența ei cea mai adâncă, — adâncă atât cât îi îngăduiau durerile încheeturilor, Minola crezu că Marea Ducesă are să se înece în valurile prea bogat revărsatelor falduri.

Fluturând printre umerii sbârciți ai bătrânelor Doamne, — Micei Regine întemnițată i-se părù că vede acea umbră neagră ca o stafie a opiniei publice, vecinic gata să se arunce peste drumul ei. — Dar în ciuda tuturor protestărilor și intrigilor Arabelei, Minola obținuse ca și aci să aibă un staul zidit de-alungul regalei sale odăi, pentru calul favorit. — Aici grajdurile plănuite de Minola, în loc să fie albe erau în toate nuanțele de verde și de albastru ca să-i reamintească marea, — iar desfășurându-se peste tot, alergând în zigzaguri și în linii frânte, din înălțimea tavanului până jos, se îmbrățișau linii de argint asemenea ra-

zelor luni în noaptea cea de noroc când dragostea-i unică venise într'un chip atât de miraculos în viața ei. — Vai! Curând putu să se vadă cum îi lipsea Minolei aerul cel curat și răcoros și Doctorul Boono urmărea cu îngrijorare orice expresie pe această mică figură prea gingașe — neamintindu-și decât prea bine în ce chip mama ei murind, prezisese că și copila aceasta nu va trăi ca să ajungă femeie. — Sănătoasa și mândra rasă de odinioară fusese treptat—treptat—săpată pe furiș de-o boală ce se strecurase încet, nepricepută de nimeni și această mică floare palidă era acum singurul mugur rămas. Intreaga țară își sprijinise nădejdele de viață-i plăpândă și totuși — așa se petrec lucrurile în lume,— totuși din pricina formelor și-a prejudecăților în fața cărora omenirea își pleacă genunchii,—aceasta.—Mică Nădejde pierdută—trebuia să se supună la legi și la rețineri ce amenințau mereu să-i stingă tremurânda flacără a vieții. — Mândra și mică Minola stătea neclintită la ceremonii fără sfârșit,—prezidă oaspețe ce nu se mai mântuiau niciodată, primea fără murmur reci ambasadori bătrâni, și mulți soli de toate culorile, din țări îndepărtate...

La baluri, căci opinia publică cerea să fie date,—Minola era acolo pe troul ei de aur, pe cap cu coroana cea mai grea, cea mai bogată, — mărețai haină apăsându-i umerii plăpânzi de fildeș, sub povara brpderiilor de pietre scumpe...

Dar, zâmbind cu dreaptă vrednicie, copila vechei rase Domnești privea în jos peste supușii săi, cum se întorceau și se învârteau în nesfârșite chipuri de dans...

Și numai din întâmplare, fără de veste o înclinare, a capului auriu, arată în ce chip natura își urma cărarea peste neînduplecata mândrie a miciei Martire tăcute, care și adormită urma să zâmbească așa cum ar fi dorit de sigur Ducesa de Comandolina.

Atunci răsărea ușor Kidia, pajul ce stătea la dreapta tronului, luându-și curajul s'o cheme înapoi la realitate.

Sub pretext că-i orânduia faldurile mantiei, îi atingea drăgălaș brațul, înainte ca alții să fi putut zări că Mica Regină atipise!..

Și scump era inimei lui zâmbetul de mulțumire cu care mult adorata-i Suverană răspundea grijei sale iubitoare.—Dar, apoi pentru Copila obosită erau îndoit de dulci ceasurile petrecute în singuratică împărtașire cu calu-i din poveste.—Aspra poruncă a ușilor încuiate noaptea era păstrată încă cu strășnicie; dar aventura din câmpul acoperit cu maci se ștersese încet, încet, din mintea Mir olei, asemenea unui vis capricios, astfel încât nopțile ei, nu mai erau atât de pline de agonie ca la început.

Nu mai o tuse uscată,— sfâșietoare o ținea adesea deșteaptă pentru multe ceasuri de mizerie ce se târau încet și greu.

Dar veni o zi înfricoșată când nenorocirea cea mai temută căzu asemenea unui tunet grozav, peste nevinovatul căpșior al Copilei...! Intr'o dimineață, se deșteptă ca să afle că favoritul drag—era dus..! dus..! dispărut fără nici un fel de urmă, fără să lase nici un semn, afară doar că podeala de mozaic albastru

fusese bătută și sfărâmată în multe locuri, ca și când Moona se străduise să se împotrivească, vre-unei puteri mult mai mari decât a lui proprie...!

Nu poți nici măcar încerca de a povesti, agonia și desnădejdea micii Regine—nici nu se pot găsi vorbele destul de triste ca să descrie cu ce-i erau asemenea zilele de așteptare îngrijorată, când nădejdea se făcea tot mai slabă și mai slabă, — când fiecare glas,—fiecare sunet, — fiecare pas, făceau să-i bată mica inimă întinsă, — să i bată cu nerăbdare,—plină de-o teamă neînchipuită, — până când ceasurile, treceau după ceasuri, spulberându-se mai departe..

Chiar Ducesa Arabella îndură cu greu, — privirea chinuită și îndurerată a mândrului chip mic, — și în zilele acelea de întunecată tristețe pentru copila regală, parcă dorea mai curând ca minunata-i educație să fi fost mai puțin isbutită, pentru-că se vedea prea vine adânce primejdie a felului în care diafanul copil își iulănțuia durerea și neliniștea, ca să răsară zâmbind la toate sărbătorile și ceremoniile date în cinstea sa...

Da, Minola zâmbea, — dar era asemenea zâmbetului văzut pe vechile picturi înfățișând mici martiri palizi și sfinți, ce zăresc cerurile deschise înaintea ochilor lor inspirați...

Mândria singură, mândria și puterea vechii ei rase împărătești, o întăreau pe Minola să îndure nenorocirea fără s'o dea în vileag; poate deasemenea și slaba dungă de nădejde ce rămâne în orice inimă omenească, mai puternică decât cea mai mare nenor-

rocire,—mai puternică decât toate catastrofele,—decât lumile ce s'ar năruî împreună!

— Oh,—cu adevărat, au fost acelea zile negre,—negre pentru micul mugure de floare omenească, ofilit prea de vreme!

— Chiar cei mai împietriți și mai lipsiți de inimă,—chiar cei mai egoiști și mai nepăsători dintre curteni erau mișcați de starea suferință a Copilului,—și mari cercetări fură făcute prin toată bogata țară, cu silința de-a se regăsi calul minunat,—însă vecinic în zadar, căci nu se auzea nimic despre el, nici semnul cel mai slab nu se putea găsi,—nici cea mai umbrită și mai ștearsă urmă...

— Moona dispăruse cu desăvârșire și fără de întors, ca și când—s'ar fi topit departe în văzduh.

— Cu adevărat patetic era, chipul în care bătrâna și rigida Ducesă se silea să distrugă atenția regalei Stăpâne dela toate gândurile chinuitoare ce-o sorbeau.. Făcea tot ce putea mai bine, silindu se să-și schimbe înfățișarea înăcrită și bătrână, în zâmbete plăcute;

Se silea chiar să alunece de colo, colo, peste pardoseala netedă, cu pași ușori ca ai zânelor,—nădăduind să-și exprime voia cea bună prin ușurința mersului ei!...

Și dacă ceva aducea câte-odată un adevărat zâmbet de haz pe buzele Minolei, erau tocmai aceste țaraghioz-lăcuri stranii și neașteptate ale venerabilei femei! Căci era în adevăr o comică și neobicinuită priveliște s'o fi văzut venind, cu pași mărunți tăiați prin odaie, dreaptă în hainele-i înțepenite,—strângând în mână o floare prețioasă, sau un carnet plin cu dulciuri delicate, sau chiar

vre-o cutie muzicală făcută cu dibăcie, — sau orice altă jucărie de preț!..

— Târziu, — când opinia publică era departe cu cere-
rile și datoriile ei, — și Regina trudită putea face ce voia
în adevărata-i odaie, — se așeza printre perne, pe-o uriașe
sofa acoperită cu hermină, jucându-se cu pisicile-i de
angora, albe ca zăpada; ochii ei prea mari, larg des-
chiși înviau în minte, dragile zile fericite, — stinse departe
— atât de repede!.. Adesea întindea mica i mână stră-
vezie, ca spre a o sprijini iarăși de coama mălăsoasă sau
de nările prietenului pe care îl iubise atâta...; dar dege-
tele-i căutânde nu întâlneau decât golul, și lacrimile arză-
toare veneau, — acoperindu-i pupilele cu un vâl strălucitor..

— Singurătatea și Dorul micii Regine erau astfel
încât cu greu puteau fi stăpânite, — și Dorul Boono pres-
cria veselie, — plăceri, — muzică, — răs și dans — toate în
nădejdea să smulgă pe Copila posomorâtă din îmărmu-
rirea nenorocului tăcut și mistuitor...

— Minola avusese capricii și toane pentru neazuri
mărunte — dar adevărata-i durere pe care o ascundea cu
desnădejde fără de vorbe, și care făcea pe toți acei ce-o
iubeau, să dorească s'o vadă mai curând, — plângând din
nou cu mari valuri de lacrimi sărate și să bată din stă-
pânitorul și micul ei picior, — tot atât de hotărât cum o
făcuse altă dată; — doreau s'o vadă ridicându-se din nou
și cerând lucrurile acelea multe pe care opinia publică
i-le interzisese atât de aspru; iar acei care ținuseră să
fie socotiți cei mai dibaci din lume, și să facă totul prea
bine, — adunaseră în jurul ei, tot cea ce dorințele altor
copii adorau ca plăceri, .

— Zadarnic se sileau acuma s'o facă să ia parte la balurile și la jocurile copiilor pecare începuseră să le orânduiască; Minola nu le mai dorea; inima î credincioasă tânguia în tăcere și în doliu — după prietenul ce fusese smuls atât de misterios de lângă dânsa.. Așa trecură lunile de toamnă și de iarnă, și nici o veste despre pierdutul fugar nu fu vreodată auzită.

— Când era singură de tot, Minola se furișă în staulul gol și stătea aci pe podeaua albastră sdrobotită și călcată în picioare, privind de jur împrejur cu ochii mari deschiși, — secați de lacrimi, — chinuindu-se să învie în minte, draga viziune a favoritului..

— Câte-odată credeă chiar că vede trupul lui de zăpadă, strălucind prin tot acest albastru; i se părea că zărește aproape, coama-i lungă fâlfâietoare, iar frumoasa și lunga lui coadă flutură prin bogăția de flori atingând mozaicul podelei colorat ca marea,—cum tremura el când mai sus, — eând mal jos; asemenea unui mare mănunchi de pene spumoase..

— Dar altădată nu putea zări decât zidurile goale, cu liniile lor sclipitoare de argint — staulul întredeschis — pragul curat șters pe care flori nu-și mai împrăștiau petalele, sub pasul de fildeș — sub copitele netede și luminoase ale lui Moona.

Totul era pustiu — pustiu — și ea doar o mică, o sărmană Regină pierdută, care trebuia să fi fost fericită, și ai cărei obraji trebuiau să fi fost trandafirii și rumeni, — în timp ce Minola stătea aici, palidă ca un alb dedițel de iarnă,

Târându-și pașii din zi în zi mai obosiți, se întorcea

la divanul acoperit cu blănuri, ascunzându-și fața în bogăția pernelor de puș, — și zăcea aci în sfâșiere fără de nădejde, până când vre-o jupâneasă sau vre-o Doamnă venea să-i amintească iarăși că a sosit ceasul să se gătească pentru vre-una din eternele ei datorii.

Minola — Minola — și cu puțință este, ca să-ți chinui astfei mai departe, sărmana ta viață mică, printre toate bogățiile pământului, printre îngrijirile și prevederile tuturor, — și nimeni să nu fie pe lume, — ca să priceapă dorurile sufletului tău! Mereu, tot mai chinuitoare deveneau ceremoniile curței, mereu tot mai asemenea unui suflet alb, fața Reginei; mândria singură o ținea încă dreaptă în sus, și era așa de albă, așa de albă, — încât într'o seară la un oaspeț măreț dat în cinstea unor musafiri streini de mare vază, Ducesa de Comandolina, aduse jos propria-i cutiuță cu roșu, și frecă micii obraji slăbiți cu un strat subțire de culoare trandafir.

Dar în loc ca să-i dea Minolei, lumina sănătăței pe care toți gândeau că sunt în dreptul lor s'o aștepte de la o Regină, — această înflorire nefirească îi dădu doar o expresie și mai dureroasă la privit.

În ziua aceia fusese îmbrăcată cu rochia cea mai uimitor frumoasă: întreagă palid albastră, ca o turquoază — verde și aurie, — o țesătură minunată ce-și schimba culoarea cu fiecare mișcare a Reginei.

Pe cap purta o coroană mare de diamante scânteietoare ce împleteau jur împrejurul micului chip palid, o aoreolă de lumină.

Dealungul gâtului, îi fuseseră prinse multe șiraguri de

mărgăritar, ce picau în jos acoperindu micu i piept neted cu o grea hlamidă de zăpadă.

În mână ținea un iris palid, mov argintiu, iar în jurul tulpinei lucioasă ca jeul, fusese înfășurat un șirag neprețuit de perle în culoarea fumului, de la capetele căruia, atârnavu asemenea cu nenumărate picături de rouă, mici ciucuri de diamante, ce tremurau și răsunau cu fiecare pas făcut de mica Regină tristă. În adevăr oaspățul acesta eraopriveliste de minune; și niciodată nu va uita vreunul din meseni, cum privea în noaptea aceea, mica lor regină fermecată.

Ședea pe tronul înalt de fildeș, cu o mantie de nepătată hermină desfășurată pe spate, — iar în față avea masa oaspățului de formă lungă, acoperită cu o pânză argintie, — cu scumpe chemare brodate, — purtând regalele: arme aurii și negre, pe care le cunoaștem.

Trei potire albe de je transparent pline cu roze de zăpadă, fuseseră așezate în față ei, — și fiecare neted potir era luminat dintr'o parte — cu-o tainică și mistică lumină, ce aruncă până departe o strălucire peste frumusețea străvezie a Minoiei făcând'o să pară asemenea unui spirit copi!, dintr'altă lume. Două mari lumânări palide fuseseră aprinse pe brațele tronului și ceara picura ușor în jos, semănând cu lacrimi tăcute și grele, vărsate pentru vre-o mare durere necunoscută.

Minola bău dintr'un caliciu de cristal cu totul și cu totul împodobit cu opale și mărgăritare, dar în care nu era nimic alt, decât cea mai curată apă, rece ca ghiața, atât de limpede parcă era adusă din îndepărtatele râuri

ale grădinei paradisului; și tot ce mîncă fură trei căpșuni albe și mari, servite pe o tavă veche de argint.

Puțin mai jos de cât Suverana, — se întindea masa lungă a oaspeților, îndoindu-se sub greutatea vaselor de aur, — împodobită de jur împrejur cu frumoase clematite ca niște stele violete și mov de mărimi uriașe.

Intruniți în jurul mesei regale, erau bărbați și femei de rangul cel mai înalt, sluiți de paji îmbrăcați în haine purpurii, cu ghirlande de mușcată mîndră și deasă în jurul frunței.

Dar Minola era servită de doi tineri înveștmânați în argint și în cenușiu, — a căror cunune erau din pansele în culoarea ceței.. Unul din ei era Kidia cu ochi limpezi, — a cărui inimă ardea înflăcărată de-o mare iubire pentru Regina sa. — Cele două lumînări înalte, aruncau lumini tremurânde peste mîndra față regală, dândui o stranie înfățișare de nerealitate, și prezicând parcă cu profetică licărire despre ce-a ce într'o zi femeea crescută ar fi fost să fie..

Minola, Minola, și unde erau gândurile taie, în timp ce degetele și tremurânde se jucau printre petalele căzute ale rozelor, — în timp ce palidele-ți buze zâmbeau zâmbetul așteptat dela tine?..

— Zâmbește mai departe, — Minola, sărmană mică Regină, — într'o zi ei toți își vor aduce aminte cu dor fără margini în ce chip ședeai tu aci, domnind în mijlocul tuturor, — atât de îndepărtată de vorbă și rîsul lor, — de planurile și socotelile pentru viitor, — de toate iubirile și urâle lor, — în ce chip priveai în jos cu ochii tăi mari albaștri, — îngropându-și suferința și bătăile re-

pezi ale inimei prea chinuite strânsă sub râurile de mărgăritare, — sub mândrul diadem ce apăsa mereu tot mai adânc pe fruntea ta, — cu povara lui plină de înțelesuri! Zâmbește mai departe, — Minola, — tu copil al unei rase murinde, zâmbește mai departe, palidă mică Majestăte, — atât de îndelung cât vei putea:

— «Noblesse oblige...»

.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VI

Aceasta fusese ultima oară când Minola apăruse în lume...

În noaptea aceea merse la culcare, asemenea unui suflet în extaz ; oboseala și trudită-i slăbiciune erau atât de mari, în cât atunci când părăsi marea sală a oaspeților, — răsunându i încă în ureche acordurile puternice și triumfale ale imnului regal, aproape căzu în brațele fetei de casă ce-o aștepta. — Cu-o nemai pomenită sforțare de voință își stăpâni slăbiciunea ; și întorcându-se pe rând spre nenumărații ei curteni, — le făcu cea mai adâncă reverență de adio pe care opinia publică avea dreptul s'o aștepte dela dânsa — Pe urmă se opri o clipă în pragul odăiei sale, privind una după alta fețele tuturor celor ce plecau, închinându-se până să pierdeau din vedere.

— Avea oare preștiința că aceasta va fi ultima oară când îi privea astfel ?.. Cine poate s'o spună ?

— Dar cu toată slăbiciunea-i, Minola părea că nu mai vrea să plece. — Mai rămase acolo, chiar și după ce ultimul curtean dispăruse ; rămase privind în jos spre galeria goală, acoperită cu tapete, uitându-se ca cineva ce și-ar da foarte greu seamă de cele ce-l înconjoară. :

Apoi privi de înapoi împrejur și zări pe Kidia stând alături de dânsa; un surâs de bucurie îi lumina chipul; nu convenționale surâs pe care Opinia publică îl cerea să-l păstreze, — dar zâmbetul dulce al unui copil ce întâlnește deodată un prieten..

— «Te gândești câteodată la el Kidia...?» murmură mica Regină tristă..

— «Oh, — dulce stăpână,» — strigă înflăcăratul paj, — «dacă cu viața mea ți-ași putea aduce înapoi fericirea, pe adevărul adevărat; că mi-ași svârli-o numai decât !..»

— «Nu Kidia, asta n'am s'o doresc, — dar inima mea suferă la gândul că nimeni afară de mine nu plânge pierderea lui..»

— Și ce blândă mângâiere este pentru mâhnirea mea, să știu că mai e un suflet la urmă, care să-mi priceapă jalea!

Să știi Kidia, că mult este trist și singuratic lucru să fii Regină!

Si Moona era așa de drăgălaș și de bun — și.., — Kidia, — numai târziu am priceput eu, că cei mai mulți copii au mame; dar cred că pentru o Regină aceasta nu este socotit ca trebuitor; totuși când ești tare trudit ce bună trebui să fie o mamă!

— Din nou copila încoronată înmărmuri cu ochii deschiși fără să vadă, dealungul slab luminatelor galerii — diamantele în jurul tâmplilor îi străluceau ca raze mișcătoare de lumină; și ținea palidul iris în mână asemenea unui sceptru, în vreme ce miți cincuri scântee-tori se legănav dulce în coace și încolo asemenea unor

musculițe de foc plutind prin întunerec; apoi încă odată vorbi, și vocea ei venea ca un îndepărtat suspin al vântului:

— «Poate că într'o zi voi ști unde s'a dus mama mea, și-mi va fi îngăduit odată să mă duc la ea; și acolo sunt sigură — Moona mă va aștepta de asemenea!

— Ce crezi tu Kidia, pajul meu?...» Dar Kidia nu putea răspunde, — era jos pe podele la picioarele stăpânei, ascunzându și fața în faldurile veșmântului ei.

Ziua următoare când Minola voi să se scoale din pat, aproape căzu înapoi de slăbiciune mare, spre dure-roasa spaimă a tuturor Fetelor ce așteptau s'o îmbrace și s'o împodobească regește,—pentru un solemn oaspăț de rămas bun al însemnaților musafiri de eri. Mulți doctori fură chemați împreună; și rânduri, rânduri stăteau lângă marele pat al Reginei, clătinând din capete, și privind ștrașnic de înțelepți. — Masa cea mare din mijlocul odăei era acoperită cu doctorii în sticle de toate culorile și mărimile. — Atunci când necunoscuții bărbați făceau gălăgie în jurul ei, Minola privea în ce chip cădea lumina prin diferit coloratele fiole, aruncând pete viu zugrăvite peste fața de masă.

— Cu greu își dădea seama Minola de cei ce-o înconjurau,—dar îi plăceau luminele Sticlelor celor felurite; le vedea pe toate ca printr'un vâl de ceață, și multe i se păreau asemenea unor mări, unor gigantice pietre scumpe frumos tăiate,—puse de vr'un străin pe masa ei..

— Unul câte unul, însemnații Medici îi luară pulsul, și așezară capetele lor cărunte peste micul piept dureros,

și vorbiră vorbe lungi, pe care Minola nu le putea înțelege dar mica Suverană nici nu se gândea mai mult la ele,—dorea numai din toată inima, să fie lăsată în pace; era așa de obosită,—așa de obosită,—și cu siguranță că ei tot nu puteau pricepe de ce suferea dânsa...

— Peste un timp odaia se goli și Minola zăcea cu ochi închiși, cu amândouă mâinile apăsate pe inima-i bătând repede,—o plăpândă privesc de omenire chinuită, pe un pat acoperit cu draperii neprețuite și dantele scumpe ce luaseră sute de ani pentru lucru...

— Minola, Minola,—cum vor hotărâ ei, că trebuie să-ți fie soarta...! Cineva pași în vârful picioarelor privind cu grije să vadă dacă odaia era goală, și Kidia înaintă fără sgomot, cu pași tăcuți,—cu brațele pline de flori,—cele mai albe pe care le-a putut găsi,—și pe care le așeză binișor între mâinile Reginei...

— Minola nu-și ridică genele,—era mult prea obosită pentru aceasta,—și Kidia n'a aflat niciodată dacă Minola a știut că el a fost aducătorul,—dar un dulce zâmbet îi răsări pe față, când strânse cinci degete mici și subțiri peste tânăru, dulce—mirositor dar al iubirei. . . .

Și iată ceace marii bărbați au hotărât după ce și-au amestecat,—nu de loc însă liniștit și împăcați — multele lor lumini: Fiindcă Mica Doamnă Regală avea un dor nesfârșit cu totul bolnav pentru tot ce era alb; pentrucă toate dorințele-i erau îndreptate spre lucruri de această culoare imaculată,—va fi bine să fie dusă în vr'un ținut unde zăpada s'o înconjoare din toate părțile: oceane strălucitoare fără de umbră, nepătate și necolorate, —

unde un aer mai curat chiar decât al oceanului să sufle peste plăpându-i trupșor,—până când trandafirii vor înflori încă odată pe obrajii ei.. Astfel vorbire Bărbații cei mari, și fiecare din prețioasele lor cuvinte fură cântărite cu aur greu. !

Și așa s'a întâmplat că în zorii unei dimineți de primăvară, o ciudată procesiune trecea pe străzi—pornind departe, afară din bătrâna cetate cenușie..

Încă odată toate balcoanele erau pline cu lume,—străzile cele lungi și înguste împodobite cu o mulțime de chipuri nerăbdătoare ; dar în ziua aceea cu greu puteai găsi pe cineva care să nu poarte semnele unei crude îngrijorări, scrisă pe fețele deosebite ale tuturor. Draga Regină mică nu mai zâmbea ca altădată, dreaptă pe calul mareț, într'o rochie de aur, pletele-i sburătoare încoronate cu o proaspătă ghirlandă de micșunele,—dar zăcea întinsă sub un baldachiu acoperit,—cu fața subțire ca de ceară, culcată între perne de argint, sub o învelitoare deasă din puf de lebdă, întinsă peste membrele ei slăbite, și cu un mic mănunchi de palide anemone strâns lângă obraz.

Dar ochii micii Regine erau mari deschiși și însăși ea se rugase ca o pernă mică să-i fie așezată sub cap, așa ca să poată privi de jur împrejur și să poată zâmbi în jos peste toți supuși săi.

— Și era un zâmbet dulce... dulce...

— Și în ziua aceea se părea că nu posomorâta și întunecoasa Opinie Publică îl aducea pe buze ; — greu lovită Copilă simțise deodată un dor nespus de împărtășire între ea și poporul ei, — și, pentru aceasta sfortare

ia fost neînchipuită din pricina slăbiciunii de moarte ce o doboră, — căci mai mult decât odată își ridicase mâna tremurândă, mișcând'o înspre mulțimea înclinată...

Minola, Minola,—erai tu conștientă că aceasta va fi poate cea din urmă oară când aveau ei să privească, mica ta față frumoasă, — doreai tu ca fiecă inimă în parte, să-și amintească pentru totdeauna, patetica frumusețe a zâmbetului tău ca o minune.... ?..

Cu lipsa ta de putere te-ai ridicat deodată la o pricipere mai presus de anii tăi ?...

Multe zile alaiul regesc a șerpuit prin țara prea frumoasă a Minolei.

— Primăvara isvora năvalnică din toate părțile, cu un mare cântec de bucurie și nădejde. Pomii roditori erau peste tot numai o spumă de floare, — păsările cântau între ramuri, și toată firea se veselea pentru că viața și dragostea se deșteptau din nou..

— Numai plăpânda floare omenească se veștejea încetinel, în timp ce totul de jur împrejur era bucurie și lumină, în ziua răsăritului..!

Adesea Regina zăcea multe ceasuri lungi nemișcată, asemenea unei moarte, — în vreme ce pasul egal al celor care o purtau departe, legănau ușor bogatul baldachiu în care se odihnea. O mare oștire de soldați urma, și în clipa când cei ce o purtau erau obosiți, — povara era ridicată iarăși cu ușurință, pe alți umeri binevoitori fiindcă toți priveau ca o cinste să poarte o greutaie atât de prețioasă.

Kidia călărea lângă stăpâna sa, atât cât se putea de

apropo, — și la fiecare clipă împrăștia ramuri înflorite și muguri tineri peste genunchii ei..

— Petalele cădeau în vârtejuri albe la pământ, asemenea zăpezii spre care Minola era dusă cu atâta grabă.

— La o mică depărtare, în fruntea mulțimei de ostași, călărea Ducesa Arabella de Comandolina.

— Costumul său de călătorie era din postavul cel mai sever, și un văl lung îi flutura în jos de pe cap, — agățându-se în mers de crengile copacilor, — strâmbându-i adesea pălăria venerabilă într'un chip care-i stârnea cea mai dureroasă iritație, iar Doamnele cele tinere care o urmau susurau adesea cu totul lipsite de respect, — în timp ce o liberau din ghiarele aspre ale ramurilor...

— Era cu adevărat o slujbă severă să călărești sub conducerea unei bătrânei Doamne; și nici nu căuta conversația ei, să ușureze în vr'un chip drumul.

Iar în fiecare noapte marea procesiune se oprea acolo unde se ridicase un lagăr bogat să primească pe Regină cu alaiul său; — focuri-mari aprinse de jur împrejur, și o măreață priveliște era de văzut.

— Curtea Regală formau grupuri felurite colorate în fața luminei scânteietoare a focurilor.

— Doamnele se desprindeau din întunec în haine vii asemenea unor stranii flori gigantice crescute în vr'un rodnic pământ.

— După lungile călării zilnice, mult temuta Ducesă era de obicei tare obosită și se retrăgea de vreme în cortul său, — cu mișcării țapene pe care se străduia în zadar să le ascundă.

Apoi soseau clipe ce înveseleau desigur pe tinerele

Domnișoare de onoare. Stăpânirea aspră a zilei era la capăt și fiecare putea sub acoperământul nopții să dea drumul preferințelor sale firești, și să întâlnească ceia ce inima fiecăreia dorise în tot ceasul.

— În cortul cel mai bogat din toate era culcată Minola.

În fiecare noapte o ridicau de pe culcușul cel purtat pe brațe și o culcau peste un pat minunat cu totul și cu totul moale și alb care părea crescut în chip misterios pe fiecare loc singuratic unde se oprea alaiul.

Micul trupșor slăbit se cuibărea printre pernele moi cu mișcările unui animal ce se ascunde.

Din pricina tusei fără de liniște, capul îi era așezat în sus, astfel încât zăcea, stând aproape dreaptă între perne.

Adesea treceau multe ceasuri înainte ca somnul îndurător să-i închidă ochii arzători, mari deschiși — și prin larga intrare a cortului de mătăasă purpurie, — Minola putea să privească departe — peste lumea adormită — și spre imensul cer indigo, — cu multele sale sute de ochi licăritori, ce priveau în jos plini de milă peste suferința ei singuratică...

— Și mereu își închipuia mica Regină înduioșată că vede pe iubitul său Moona galopând din întuneric înspre ea...

— De departe glasurile soldaților cântând în cor, erau purtate spre dânsa în valuri de unde prin noapte; și erau cântecele vesele, care-i aduceau lacrimile fierbinți în ochi, în timp ce acele triste pline de dor și melancolie, păreau că fac parte din însăși gândurile-i chinuite.

Kidia căpătase învoirea să fie în slujbă neîntreruptă

pe lângă Stăpâna sa..., și în fiecare noapte, se culca la deschiderea Cortului Ei, pe un covor viu colorat din țara Răsăritului...

Suferea în tăcere împreună cu dânsa, — până când sănătatea naturei lui îi biruia devotamentul și cădea într'un somn greu plin de odihnă.

Intr'o seară tocmai în ceasul amurgului, Minola era singură de tot, căci aceasta-i fusese dorința, — privind departe peste frumosul ținut acoperit cu pomi în plină floare, — respirând greu și dureros ca cineva care-ar fi alergat prea mult, — când zări un ciudat nor albastru venind din depărtare înspre cort; — o ceață tremurândă ca'n poveste, care se suiă și se scoborà purtată de adieri nevăzute.

Apoi așa dintr'odată, cortul i se umplu de viață, — cu ființi subțiri și diafane, ale căror aripi și trupuri erau de-un albastru atât de minunat încât semănau în adevăr cu mici lumini mișcătoare, plutind când mai sus când mai jos, asemenea unor licurici nepotoliți.

— La început Minola nu putea să-și lămurească de loc ce puteau să fie, până când o întreagă negură dintre ei, se lasă spre dânsa în jos, acoperind'o, și atunci observă Copila, că era un roi mișcător de libelule azurii. Aripele le erau atât de străvezii, încât nu puteau fi văzute decât atunci când fluturau în lumină; trupurile libelulelor erau ca niște pietre scumpe vii sau ca niște undiuoase verigi de smalt translucid, în timp ce ochii lor imenși erau două lumini înflăcărate, pline de focuri mistice, neobicinuit de mari și de tainice.

Multe din ele se lăsară peste capul Minolei, țesând în jurul chipului palid, o cunună vie de lumină, cu nepuțință de descris.

Soarele murind aruncă ultimele văpăi în cort, și mândrele raze cădeau peste culcușul regal luminându-l cu o strălucire minunată. De asemenea se lăsau peste insectele feerice, ce străluceau acuma în toate culorile curcubeului,—trupurile lor de turquoase, de smarald și de safire, scânteind asemenea unor opale de foc. .

Aripele tremurătoare înconjurau pletele de aur ale Minolei cu lumină mișcătoare; îi încercuiau capul cu o aureolă în umbre și lumini schimbătoare, supra pământescă și minunată în frumusețea ei asemenea spiritelor!

Tocmai în clipa aceea, Kidia cel totdeauna de veghe, pășea tiptil în cort, —ascuns sub draperiile roșii, — când zări pe mica Regină astfel transfigurată într'o fantastică apariție de drăgălășie.. Priveliștea aceasta era cu mult mai puternică, decât o putea îndurà sufletul lui; — i-se părea ca și când—Ingerii veniseră cu adevărat aicea jos —din ceruri.—ca să ducă pe iubita sa Stăpână, departe, departe, acolo sus..

Dar lumina începù încet să se ștergă și în curând toată gloria de culori se stingeà sub un vâl des de umbre...

— Misterioasele insecte sburară în văzduh și fluturară departe în amurg,—trupurile albastre licărindu le în semi-întuneric asemenea unor giuvaeruri sburânde,—pline de strălucire fosforescentă.

— Kidia priveà mai departe îmărmurit, dar nevinovata mică Minola, lăsa să treacă lumina și umbra peste

mica ei ființă fantastică, asemenea cuiva prea obosit ca măcar să-și ridice mâna...

...Și așa,—zi după zi—lunga procesiune se apropia de munții posomorâți.

Apoi sosiră zile de sfortare întinsă, când mulți din mătreața alai,—căzură înapoi trudiți în neputință de-a încerca urcușul... Minola rugase să-i fie luată bolta după patul mișcător, și ședea culcată, călduros învelită în blănuri albe fără pată,—cu ochii mereu ațintiți spre imaculatele câmpii de zăpadă ce-o chemau mereu din depărtări...

Și a făcut o călătorie ca din minune, purtată pe umerii binevoitorilor ei supuși—tot mai sus și mai sus,—spre aer vecinic mai limpede...

Dela o vreme drumul lor se puia printre brazi uriași ce priveau în jos peste viața aceasta plăpândă și ștearsă, făcând-o să pară ridicol de mică și de fără însemnătate, pe lângă întunecatele imensități ale Firei...

— Pentru ce atât de multă larmă în jurul unei mici ființe murinde...?

— În vreme ce munții eterni rămân aceeași pentru totdeauna și sumbrele păduri fără de margini legănând oceanul lor de ramuri întunecate și murmurând înfricoșate cântece de nelămurită tristețe... Ah! Minunate cu adevărat au fost zilele acelea de rătăcirii prin ținuturile sălbatice ale pământului.

Părul de aur al Minolei se desfăcea de sub căciulița-i călduroasă de blană asemenea unor valuri de soare, ce se ridicau și cădeau iarăși pe întunecatul fond al pinilor...; sau când aerul era foarte liniștit, pletele-i atârnav în jos peste mar-

ginele culcuşului mişcător, asemenea unor proaspăt tăiate mănunchiuri de grâu..

— Ochii-i rămăsese ră mult prea mari pentru faţa albă, — când înmărmureau înfriguraţi la tot ce le trecea pe dinainte, dorind să închidă totul înăuntrul lor—toată frumuseţea întinsei lumi minunate!

— Oh! Ce tainic chinuiţi ochi erau aceia! Şi beau arzători din fiecare privelişte schimbătoare, — fiecare lumină tremurândă, — fiecare nor fluturând, — toate minunile la care poate numai aveau să privească niciodată..

— Minola! Minola! Dragii tăi ochi albaştri, adevăraţii ochi pe care o Regină trebui să i aibă!.. Dar Minola, Minola! De ce sunt ai tăi atât de mari şi atât de adânc strălucitori?

• BCU Cluj / Central University Library Cluj •

La urmă vecinicele zăpezi fură ajunse; şi cu adevărat o fantastică procesiune se vedea acuma tăindu-şi calea peste acest ocean de alb...! Când lumea de gheaţă fu atinsă întâi, Minola porunci să i-se așeze patul pe pământ, şi spuse acelor ce-o întovărăşeau s'o lase pentru o clipă în desăvârşită singurătate, — în tăcută şi solitară împărtăşire cu frumuseţea locurilor ce-o împrejmuiau..

— Si zăcea acolo ca o jalnică şi subţire parte din omenirea pieritoare, — singură în câmpiile de zăpadă fără hotare..

— Departe — se înălţau blocuri mari de stânci, cu atotputernică măreţie, asemenea unor fortăreţe uriaşe așezate acolo să vegheze peste lume; dar aci unde zăcea ea culcată totul era alb şi tăcut, neted şi strălucitor, departe până unde puteau ajunge ochii.

Peste capul copilei, se întindea cerul întunecându-se și stelele răsăreau încet, una câte una..

O nesfârșire de pace cădea peste toate, asemenea unei răsufări a cerului; aerul era liniștit și senin, curat ca un isvor din apele munților. Iar peste desul înveliș de zăpadă, gheața albă scânteia asemenea unor mici fluturi de cristal.

Foarte departe — în sus, — drept peste cel mai înalt pisc, doi vulturi singuratici, se roteau întinzându-și aripele imense asemenea unor pânze ruginii de corabie, — plutind în sus și în jos, cu blânde mișcări legănate pline de atâtea armonii, încât era o bucurie fără seamăn să-i privești.

Mica Minola își împreună mâinile ca într'o rugăciune; și ochii-i erau mai mari, și mai deschiși decât în totdeauna, privind într'un liniștit extaz — pe această lume curată atât de strălucită, atât de albă, atât de desăvârșit nepătată...!

— Oh! — Aci cu adevărat, sănătatea putea să se întoarcă iarăși înapoi în trupul mic și osténit! Deja plămâni-i respirau mai ușor, ca și când o povară fusese ridicată de pe pieptul alb și strâmt.

Păru-i lung pică în jos peste zăpadă, și vârfurile buclate erau acoperite parcă cu o pulbere de diamante..

Aerul era atât de rece încât răsufarea Minolei formă mici nurași de fum ce i-se clătinau lângă obraz asemenea ceții de dimineață....

De-odăină Minola se cutremură, — ah, — dar era frig...!

Noaptea cădea și se nădăjduia totuși ca mica Regeină să fie dusă înainte de a fi întuneric deplin, — în

magicul templu alb ce fusese clădit pentru dânsa în singurătatea aceasta, — și unde era sigură că se va însănătoși, încrezătoare în asigurările înțelepților bărbați învățați...!

— Bătrâna Ducesă, și cea mai mare parte din alai fuseseră lăsați departe în urmă, să urmeze așa cum vor putea....

Pentru prea însemnata și bătrâna Doamnă, urcușul era îngrozitor; dar voința ei de fier, biruia toate slăbiciunile trupului... Locul dânssei era alături de Regină; și acolo voia să rămână, nepăsându-i cu ce preț, chiar dacă Regina ar fi fost mult mai fericită fără ea.

— Kidia, între acestea, fusese unul care se cățărăse neobosit pe potecile cele mai aspre — alături de stăpâna sa; — un mare alai de ostași, — unul sau doi curteni; — Și cele mai credincioase fete de casă ale ei, fură toți acei ce pășiră acuma pe urmele Copilei Suvrane în locuința regală din munți.

Cu adevărat bătrânul Organda Caminossoff întrebuințase o baghetă fermecată! Aci în vasta singurătate de zăpezi, aci unde singuri vulturii își clădeau cuiburile, — energicul și bătrânul Curțean, vrăjise parcă să răsară la lumină, o minunată clădire din marmura cea mai pură, tot atât de albă ca și pământul peste care era zidită; și era însuși Caminossoff cu bătrânul Dr. Boono alături, cei ce stăteau în portalurile deschise, plecându-și genunchii în fața Reginei lor ca semn de adânc omagiu, — când fu purtată peste prag și adusă în acest port de liniște. — O odaie de mărime uriașe, întreagă din marmură nepătată, boltită asemenea unei biserici, cu mari ferestre ar-

cate, — ce priveau toate departe peste întinsele câmpii de zăpadă, — fusese pregătită pentru Minola. — Alb, — alb, — totul așa de imaculat cum dorise Regina în zilele care acuma păreau atât de îndepărtate...!

Un zâmbet trist mulțumitor, plutea pe buzele ei; — da, — aceasta-i fusese visul, — cu adevărat nimic nu putea fi mai alb decât odaia aceasta netedă, cu patu-uriaș asemenea unui divan, — acoperit cu blănuri albe, fără pată, și strălucitoare falduri argintii, de stofe prețioase...

De jur împrejurul geamurilor, lungi șiruri de trandafiri de iarnă, — în formă de stele — fuseseră așezate în potire de albastru străveziu..., — și pe marea masă de marmură asemenea unui altar, erau calicii de cristal fără de preț, — pline cu ghiocei albi de-o minunată mărime...

Pace, — pace, — era peste tot, asemenea unei tăceri supreme. — Foc mare ardea într'o vatră deschisă, împrăștiind în afară, calde văpăi aurite, — singura lumină în această straniu minunată odaie.

Da, totul era așa după cum visase, — dar care mai putea fi folosul lor acuma, când Moona se dusese...!

Acuma când ea nu mai putea decât să zacă tăcută, ca o floare ce se ofilește prea de vreme...!

— Minola! Minola!

— Acuma ai cu adevărat, dorința ta întrupată, — Oh, — dar Minola —, oare s'a împlinit ea, prea târziu...!

.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VII.

În fiecare zi câte cineva din marea curte regală, sosea la albul palat de liniște al Reginei; vocile lor tari și multele plângeri ar fi primejduit odihna dulcii Minole, dacă nu s'ar fi întâmplat ca multe zile după lungă și obositoare călătorie, Minola să zacă neștiutoare și înmărmurită cu ochii închiși și răsufierea scurtă; chinutul și bătrânul Dr. Boono șezu în timpul multor ceasuri, cu grije de moarte lângă căpătâiul patului regesc. Minola dormea cu ferestrele larg deschise așa ca aerul viu să poată pătrunde în apartamentul său, — păstrând atmosfera minunată de pură, în vreme ce uriașe trunchiuri de lemn, ardeau susurând și trosnind în căminul mare și deschis!

Dar în fiecare dimineață trandafirii de iarnă trebuiau schimbați, gheața ofilindu-i în timpul nopții..

Larma și sgomotul făcut de marea Ducesă în neuitata zi, — când atinse la urmă această glorioasă înălțime, nu mai avură sfârșit! Nimic nu-i era pe plac! Zăpada era un chin orbitor, casa era friguroasă, odaia fără confort și ușurință de-a trăi încheeturile ei o nenorocire jalnică; — ușor se poate închipui că nu fură crăuțați de loc cei din jur de amarele-i imputări.

Numai Minola era la urmă, în afară de atingerea limbei Doamnei de Comandolina, — căci zăcea acolo palidă și indiferentă — fără știință de pace sau de ceartă.

Ducesa intrase odată în strălucitoarea cameră a Reginei cu rochia-i foșnitoare ce se încovoia peste podelele aurite de mozaic, cu o mantie de blană înfășurată în jurul umerilor ascuțiți, ascunzând aproape cu totul, tonurile albăstriei ale aristocraticului și nemulțumitului său nas.

Prezența ei în acest templu alb, era asemenea unei violente discordante, vârată în mijlocul celei mai desăvârșite armonii, și nici nu putea bătrânu-i suflet uscat să simtă frumusețea de acolo.

Dar cu toate acestea, nici dânsa nu putea privi în jos fără să fie mișcată de fața aceia inocentă ce zăcea atât de mică și de lipsită de ajutor, printre finele pânze de mătase și dantele neprețuite.

Atitudinea aspră și neîmblânzită a Ducesei se îmblânzea când se pleca spre mica făptură și cu o mână bucuroasă pe care se străduia s'o facă dulce, — nețeza vr'un fald al cuverturei.

Obicinuița-i era atât de severă și eticheta atât de desăvârșită a doua ei fire, încât înainte de a părăsi tăcuta odaie, făcea o adâncă și înclinată reverență către inconstiența mică Majestate, culcată pe pat asemenea unui dureros și subțire cadavru. Dar într'o minunată dimineată de gheață, soarele strălucind în mari râuri de aur, prin larg deschisele ferestre ale Minolei, căzu peste mica Regină, ai cărei ochi erau plini de

pricepere și a căror privire conștientă rămase ațintită, cu răsufierea întreruptă de bucurie peste slava de lumină ce strălucea de jur împrejur ..

Incet își ridică slăbitul trup mititel și rezemându-se în amândouă mâinile de pat, se ridică în sus privind în jur asemenea unei flori nou născute care tocmai și-ar fi tăiat drumul prin învelișul ernei să descopere primele minuni ale primăverii; se întorcea ea îndărăt la viață? — Unde fusese în timpul acestei lungi epoci de întuneric?...

Își trecu mâna slăbită și străvezie peste față, dar nu-și putea aminti nimic; — mintea-i era ca o umbră... Soarele se mișca mai departe dealungul podelelor de aur, — strecurându-se blând mai aproape de marele pat, — apoi asemenea unor calde mângâieri pline de magică strălucire, razele luminoase cățărându se peste culcușul Reginei, drapau gingașea ființă a Copilei într'o mândră haină de lumină...

Și așa o găsiră slujitoarele în acea dimineață fericită, și cu un strigăt de bucurie căzură alături de pat, sărutându-i mâinile și picioarele.

Iar acum după atâtea pagini de tristețe, — vine ceva adânc minunat, și ca o bucurie mare de povestit.

În noaptea aceea când Minola fusese culcată în patul său singură cu totul și fusese cuprinsă de somn, pline de tristețe și de înduioșare, cu inimă chinuită de un dor nestins pentru calul ei; *se deșteaptă deodată din adâncu-i somn tulburat, ca să-și găsească odaia boltită, toată inundată de recea lumină albastră a lunei.*

Sufletul lumilor din poveste, întreg, părea împraș-

tiat între păreții albi ca laptele, și ca odinioară de demult — Minola crezută că aude sunetul a sute de harfe... cântând vrăjite melodii, prea dulci ca auzul omenesc să le poată asculta...

... Dar — aci — O minune! — O bucurie! — O noroc mai minunat decât îl pot spune vorbele...

... Aci! ... Strălucind și scânteind în mistică lumină — privind înăuntru prin una din ferestrele deschise, — stând asemenea unei statui de marmoră, între două coloane sculptate, — era Moona, — Moona al ei...! Prietenul pierdut de mult, minunatul, minunatul Fugar!

O, Minola, Minola, cum poate sărmana ta inimă mică, să îndure o bucurie atât de nesfârșită...!

Jumătate nebună de noroc, înăbușindu-și plânsul în piept, Minola întinse pasionat amândouă brațele, — și cu o săritură ce semăna sborului unei păsări, — Moona sări pe fereastră și fu cu iuțeala unei raze alături de stăpâna sa.

Acuma capul din basme al copilei se culcase pe coama de mătase a mult iubitului, și lacrimi ce poate că erau sărate, dar cu siguranță nu erau amare, fluturau în torente înrouate peste trupul catifelat al lui Moona, în timp ce sărmana Regină mică, murmură sfâșiate jurăminte de dragoste, — amestecate cu suspine dureroase și, cu mici, — fericite sunete de bucurie în urechile norocului ei regăsit.

Dar minunile nu se sfârșiseră încă! Nimeni nu va crede aceasta! Și totuși în adevăr este adevărat!..

Moona întrebuinta limba oamenilor ; și iată cele ce spuse Reginei sale...

— Odată de mult fusese al zânelor ; dar toate îl iubiseră atât de mult și toate s'au certat atâta pentru el, neputând să se înțeleagă cine să-l aibă, încât el a fugit și a venit la mica Regină a oamenilor, a cărei iubire o preferase.

Și o iubise pe Minola așa cum niciodată n'a iubit pe ființele acelea dintr'o altă lume. — Iubea tristețea și slăbiciunea ei, îi înțelegea singurătatea măreției izolate și fără de tovarăș, și își dăduse tot sufletul copilei muritoare, adorând să trăiască lângă dânsa.— Dar zânele erau pline de mânie și de gelozie ; odată, în seara aceia cu lună, printre macii fantastici, se luptaseră în adevăr cu el, să-l smulgă departe de la această fiică a oamenilor...

De data aceia nu reușiseră, dar într'o noapte când Moona stătuse despărțit de ocrotirea Stăpânei Sale, în staulul cel albastru, — zânele au intrat ca o roindă oaste tăcută și l'au întors departe dela iubirea sa..

Totul a fost făcut să-l facă să uite pământesca ființă pe care o alesese, dar inima lui se frângea încetul, cu încetul până când geloasele și pătimasele Fee sau temut să nu moară...

Astfel s'a ținut un mare sfat. în sălile Reginei zânelor și la urmă s'a hotărât că dacă Minola, murinda mică Majestate ar putea fi adusă sus, printre vecinicile zăpezi, — acolo darnicele ființe nemuritoare, să-i împrumute Fugarul lor vrăjit, cu cheazășia ca să se reîntoarcă la ele'n țara basmului, în răsăritul zo-

rilor ai fiecărei zile. — Multe nopți până acuma stătuse la fereastra Minolei :

— „Dar vai, Regina mea, mica mea Regină dragă,—“ striga Fugarul —„credeam că am sosit prea târziu și niciodată nu-ți vei mai ridica micul și durerosul căpșor—să privești spre credinciosul tău Moona, care te iubea și te iubea mereu.. atât de adânc des-nădăjduit...!

— Și acuma draga minune—a fost să se întâmple, și limba mea a fost deslegată,—așa că pot să-ți povestesc ție,—povestea mea de suferință...

Dar acuma, Mica Regină, dulcea mea mică Regină, vino cu mine afară în noaptea înstelată...

Vino pe spinarea lui Mobna al tău ; și am să te port călare sburând, să te bucuri așa cum nu te-ai mai bucurat niciodată înainte ; — o călărie în această lume albă sub lumina lunii,—peste părăsitele oceane de zăpadă fără margini...“

Toată slăbiciunea și oboseala căzură ca prin farmec după micul trup ce pierea al Minolei ; cu un strigăt de încântare, sări pe spinarea Fugarului cu degetele învăluite în coama fluturătoare, — și sburară afară prin fereastră, cei doi tovarăși adorați, asemenea unei mari, bucurii regăsită și îngăduită,—sburară peste lumea de-o fantastică strălucire, — peste unduioasele valuri de zăpadă, — peste licăritoarea întindere plină de sclipiri,—scânteindă sub neatinșă puritate...!

— Minola ! Minola !

— A mai fost vreodată călărie mai desăvârșit vrăjită și mai plină de slavă... ! ?

A fost vreodată bucurie umană, atât de întreagă..?

Și în fiecare noapte, Moona venea să-și ia stăpâna; în fiecare noapte o purta departe din patul ei, spre întinse regiuni de lumi adormite, pe care niciodată picior omenesc nu le tulburase...

Minola văzu priveliști minunate peste care nu se odihmise niciodată un ochi muritor...

Mica Regină și calul său rătăceau peste pierdute locuri sălbatice, cuprinse între stânci ametoare și prăpastii fără fund; printre blocuri de granit înghețat, locuite numai de vulturi.

Treceau ușor asemenea unor neguri albe, peste pustiuri de zăpadă neumblate, peste care stelele cerului păreau că și au împrăștiat surorile căzute în miriade de fluturi orbitori ca diamantele.

— Nici o ființă pământescă n'a trecut vreodată prin lumi de o astfel de măreție, cu neputință de descris, ca Minola, Minola, mica Regină murindă..!

Bătrânul Dr. Boono nu putea pricepe starea ciudată a bolnavei sale, când venea în fiecare dimineață pentru vizita cea mai de vreme, în marele odăi însorite ale Reginei..

De sigur, Minola se ofilea pierind; despre aceasta vai,—nu era cea mai mică îndoială..!

— Flacăra vieții sale era numai o suflare tremurândă, pe care din zi în zi, se aștepta s'o vadă stingându-se,—și iacă o lumină mare și nelămurită de noroc tremura asemenea unei glorie în jurul Copilei murinde..

Ochii-i străluceau ca două stele din ceruri, vocea-i era clară ca un torent de cristal, — zâmbetul asemenea razelor soarelui peste o grădină sărutată de vară...

Inima i repede bătând, părea că arde de o stranie bucurie nescârșită, — și cu neputință de pătruns...

— Doctorul Boono stătea în fața acestui miracol în uimire înfricoșată; da, Minola, sărmana Mică Regină Minola, părea că moare cu bucurie...!...

— Și astfel a fost să se întâmple, ca într'o dimineață plină de soare, — bătrânul om ce-o îngrijise cu atâta credincios devotament chiar din ceasul când văzuse lumina zilei, — să găsească pe iubita lui Soverană, întinsă pe pat, — un jalnic rece și mic cadavru, subțire, palid și străveziu, — asemenea cu un chip în albastru al vr'unui sfânt Copil, sculptat pe vre-o veche foarte veche piatră funerară...

— Dar bucuria pe care dulcea figură mică o exprima încă, era atât de mare — atât de mare, încât toți acci ce priveau în jos, spre ea, cu ochii orbiți de lacrimi, slințeau că nu trebuie să dorească niciodată de-a striga pe mica lor Regină înapoi din ținuturile unde găsisese un noroc, pe care nimeni nu se pricepuse să il dea aicea jos, — pe pământul acesta rece și aspru...!

— Minola! Minola!...

Tu palidă mică Regină, cu adevărat zâmbetul acela pe buzele tale, e cu mult mai presus de ceea ce Opinia Publică putea să aștepte dela anii tăi fragezi;.

mult mai presus decât ceea ce se închipuia că trebuie să dai poporului tău cu toate că purtaseși cu atâta curaj în mândra și copilărească ta inimă tristă, cea mai regală lozincă dintre toate :

— „Noblesse oblige...“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VIII.

Pentru a treia oară, bătrâna cetate cenușie privea în jos cu vechile-i ziduri posomorâte,—la o lung șerpuită procesiune, ce trecea încet pe multele-i străzi. Dar în ziua aceea draperii negre și dolii atârnavu dela ferestre și balcoane. iar toate steagurile și drapelele fluturau pe jumătate strânse și cernite..

Mii de capete stăteau descoperite, dar puțini, foarte puțini, ochi erau acolo față lacrimi...

Mica Regină Minola era adusă înapoi în Capitala ei,—adusă acasă, într'o mică lădiță de argint, greu și scump lucrată, — într'o lădiță îngustă, îngustă, care poartă tristul și singuraticul nume de sicriu...

— Da, sicriul de argint al Minolei, era purtat încet de supușii-i tăcuți, — încet, încet, peste pavajul aspru și neegal, — încet, încet,—spre vechea biserică de piatră, din spre care marele clopote de bronz sunau adânc înfioratul și solemnul lor bun venit..?!..

— Minola! Minola! Unde ești tu acum?... Dincolo de întinderea durerei și-a suferinței și-a jalei?..

— Minola!... Minola!... Ai regăsit tu brațele maicei tale,—și din acel drag port de iubire, privești tu acum în jos peste toate aceste capete descoperite?

— Si îi vezi tu, cum toți sunt aci, cad în genunchi pe pământ, când subțirele tău coșciug trece încetinel purtat cu o tăcută măreție de marii nobili ai țării, înveșmântați în negru?

— Vezi tu, în ce chip, cade peste el un giulgiu greu de argint până jos în praful drumului, așa cum atârnau odată slăvitele-ți plete peste marginea culcușului tău...?.. Poți tu să-l vezi că e scump brodat cu vulturii aurii încununați cu coroanele de aur, și despărțiți la depărtări asemenea, prin săgeți negre și drepte ale adevăratelor tale arme regești?...

— Minola!.. Minola!.. Poți tu să vezi propia ta coroană bogată și grea cu scântee și fulgeră în lumina soarelui...?..

— Îți amintești tu, durerea cu care îți chinuia adesea plăpânda frunte..?

— Acuma a rămas numai un simbol strălucitor și gol, peste capacul sicriului tău vorbind despre măreția ta pământească, spulberată departe astăzi, peste care tu, te-ai înălțat atât de sus!.. pe blândețe aripi ale îngerilor...!

— Minola! Minola! Îți mai sunt încă dragi, albi, trandafiri, ce zac asemenea. spumei de pe valurile mării, — ori pe unde pașii purtătorilor tăi te duc așa de solemn..?.

...Vino... vino,.. viono... vino..., strigă adâncile glasuri ale bătrânelor clopote,—răsunetul lor intristat e plin de măreție și de blândețe, și veșnic mai puternic se aude salutul lor, cu cât alaiul regal se apropie de marele portaluri cenușii de piatră..

Pentru ultima oară minunatul albastru al cerului scânteindele raze ale soarelui, privesc în jos peste micul pat îngust al Minolei, învăpăind lințoliul bogat de argint și smulgând fluturii lucitori din cununa de mărgăritare și diamante... apoi întunecatele umbre ale slăbitei catedralei, cuprinseră în sumbra lor imensitate toată această lumină și strălucire.

Plăpândul și micul trupșor al Minolei a ajuns la ultimul său de odihnă.

Tunătoarele note ale orgei cresc și cresc asemenea valurilor mării, ce căutaseră odată nesfârșitele lor cântece de durere lângă urechea ascultândă și întrebătoare a palidei Regine triste.

Intreaga imensitate întunecată e plină de sunete ca și când printr'ânsa s'ar fi adunat împreună toți îngerii cerului să cânte peste groapa unei copile regale...!

Îngustul și micul sicriu de argint e așezat acuma jos peste podeaua rece de piatră acoperită cu flori a bisericei.

— Mâini pioase ridică ușor capacul de argint deasupra gingașei figuri îmbălsămate a Reginei, pentru că aceasta este dorința supușilor ei, să mai privească odată dulcea față a Copilei ce le era încă Suverană cu așa de puțin înainte.

Acuma zăce aci ca o mică și subțire statuă de ceară; cu mai multă demnitate de cât ar fi putut vreodată Opinia Publică să dorească măcar de a i o vedea...!

— Dar zâmbetul, dulcele zâmbet de noroc a pă-

lit de pe obrazul de marmoră; ochii mari asemenea panselilor, sunt închise; o gravă expresie solemnă a liniștit trăsăturile Reginei; o demnitate mai mare de cât pot s'o descrie cuvintele...!

Era culcată aci, liniștită și tăcută, — departe, — departe — de lumea aceasta a oamenilor — tăcută — înstreinată, — că și când astfel îi era voia.

Coroana grea îi mai fusese așezată odată pe cap dar acum, povara ei nu mai însemna nici o dungă crudă peste gingașa fruute... — mâinile-i subțiri sunt împreunate peste o mică icoană sfântă, zugrăvită pe piele aurie, — înconjurată cu rubine asemenea picăturilor de sânge.

— Giulgiul îi fusese desfășurat peste genunchi, și de amândouă părțile, vulturii aurii se odihnesc pe pământ asemenea unor vechi pasnici de altă dată...; picioarele ei subțiri se ridică ușor ca două foarte mici înălțimi la capătul sicriului, unde grelele draperii de argint se silesc să le apese în jos..

Un covor des din crini și din trandafiri e întins asemenea unui giulgiu de zăpadă de jur împrejurul sicriului neacoperit al Minolei... -

..Si florile spulberă în sus toate aromele lor vrăjite, încercându-se să reamintească, acestei mici statui adormite, — cât de mult le iubise odată cu ome-nească dragoste...

Inalte, — neprețuite candelabre din argint nelustruit, stau două câte două la cap și la picioare, cu uriașe lumânări, asemenea acelor ce luminaseră odată dulcea față mică pe tronul de fildeși..

— De undeva,—din lăuntru cel plin de umbre,— un cor de voci copilărești se avântă, risipindu-se în aer, asemenea păsărilor, — cântând bătrâne imnuri și frumoase rugi plângătoare..

— Ei roagă pe Marele Dumnezeu prea Bun, de pe tronul său din ceruri, să dea odihnă și pace sufletului sărmanei Mice Regine care pe pământ n'a cunoscut niciodată bucurii așa ca ale lor...

— Și acum noaptea cădea blândă peste orașul îndoliat.

Soarele după ce lucise prin ferestrele cu geamuri, colorate, o ultimă oară, — să sărute mica față tăcută a Minolei, să pribegească mângâios peste miclele mâini copilărești, ce strâneau pios pe inimă binecuvântata icoană, — se duse și el — întru binecuvântata i odihnă. Dar, marele porți ale bisericeii sunt încă larg deschise, lăsând drumul liber tuturor trecătorilor chemând pe supușii Minolei să intre în tăcutul sanctuar, ca să murmure bătrâne rugăciuni uitate, printre umbrele ce o înconjurau acuma.

— Tot mai des crește întunericul, o tăcere solemnă zace peste marea aripă bătrână a bisericiceii.

— Numai patru figuri luminoase se desprind drepte pe fondul întunecat, — patru băeți în plină tinerețe— înmărmuriți și nemișcați, cu fețele plecate la pământ, —sprijinindu-se cu mâini încrucișate în mânerele straniu tăiate ale spedelor lor neobișnuit de mari...

Sunt cei patru paji ai Minolei, îmbrăcați în haine cenușii, argintii, — cum dorise întotdeauna mica Regină să-i vadă,... — dar în locul ghirandelor dulce

aromitoare de flori, frunțile lor în ziua aceasta sunt încinse cu benzi late de crep, — ce cad în jos, peste spate — atingând pământul.

Proaspetele adieri ale screi, ce tremură înăuntru prin ușile deschise, le fac să se clatine printre flori, asemenea brațelor căutânde, ale vi'unor fantome de umbră...

Dar cine este această făptură întunecată, rugându-se cu mâinile împreunate, țeapănă și dreaptă, — plină de-o severă și neînduplecată rigiditate...? Poate să fie cu adevărat marea Ducesă Arabella, care se împotrivește încă, — să se miște de lângă Stăpâna sa...?..

Care încă atârnă de înaltul ei rang și de mult iubitele sale drepturi — deși miica ființă plâpândă prin care le avea pe toate, — trecuse departe dincolo, — departe — peste puterile bătrânei Doamne..!

Și stă aci, mereu neîmblânzită, în vreme ce toate membrele-i tremură sub ea, — fiindcă veghea e lungă și tristă și fiindcă Ducesa e bătrână.

O batistă mărginită cu negru, e înțeleștată între degetele ei; — rigide necompromițătoare sunt faldu-rile rochiei sale lungi, — așa cum îi cad în jur, în timp ce încet, una câte una, lacrimile grele i-se rostogolesc în jos pe lângă marginile nasului înroșit.

Nu, — marea Ducesă nu vrea să-și părăsească mica Stăpână palidă, până când întunecatele lespezi de piatră nu vor fi puse peste fața ei.

Sărmana bătrână Comandolina, partea-ți este de-acuma jucată; regala copilă nu mai este sub mâna

ta, să-ți asculte sfaturile, să-ți primească închinăciunile sau asprele tale imputări.

Acuma zace aci, cu buze strâns închise, păstrându-și tăcută, noua ei canoștință care e mai adâncă decât a ta.

Este numai *învelișul* micului suflet strălucitor, aceasta în fața căruia stai încă, plecându-ți genunchii...! Fără îndoială din cereasca-i înălțime, M'nola privește în jos și surâde amintindu-și de lucrurile ce-ți par ție de-o însemnătate vecinică și atot Stăpânitoare, — în timp ce cu pricepere îngerească, ea murmură cuvintele.

— „Sărmană bătrână Comandolina...!”.

Tot mai adânci se împrăștie umbrele nopței; întineric des umple toată biserica, afară de locul unde uriașele, tremurânde lumânări, aruncă o slabă lumină în jurul chipului plin de liniște al copilei...

— Comandolina a ațipit în jilțul ei, capu-i învălit cu muncită grije s'a înclinat înainte peste mâinile-i încă împreunate, cu toată neștiința somnului adânc.

Somnul deasemenea, a închis ochii la trei din tinerii paji, cum stăteau asemenea unor statui sculptate, păzind pe mica lor Regină tăcută.

Frunțile lor sunt plecate pe mânerile spedelor și unduioasele bucle scurte, le cad în amândouă părțile obrazilor, asemenea dulcelor aripi ale vr'unei păsări; numai Kidia stă mereu deștept, și tânăra-i inimă se chinuie cu suferință de neîndurat.

Totul este atât de tăcut, atât de înfricoșetor liniștit, între zidurile acestea vechi, întunecate de timp...

Doamne,... curând îl vor face să înnebunească..! De ce nu poate și el să-și închidă ochii, adormind după cum au făcut ceilalți..! La urmă tăcerea-i mai mare decât o poate îndurà; încetinel se întoarce și privește dragul obraz mic pe care atunci când era în viață așa de arzător îl iubise și îl adorase... Privește.. șii.. privește..., — Dar printre trăsăturile acelea de ceară, nu mai poate recunoaște copila pământescă pe care a cunoscut-o, — atâta-i de slăvită în nemișcarea-i albă, — atât de înțeleaptă și de severă, — atât de solemn tăcută...

Kidia e biruit peste toate puterile umane, cu durere fără de vorbe; un țipăt înăbușit de chin îi scapă de pe buze; lasă să-i cadă înalta spadă la pământ pe covorul alb ca zăpada al florilor, — și spada isbi podeaua cenușie și netedă, cu un sunet asemenea unui mult înăbușit gemăt plângător...

Apoi micul paj credincios își ascunse bucelele în faldurile draperiilor de argint și plânse ca și când inima lui voia să se frângă.

De odată din acoperișul întunecat al nopței, o viziune strălucitoare se apropia de porțile deschise ale bisericii...

O apariție fantastică, — strălucită — străvezie — făcută parcă din razele lunii, — viziunea unui cal fantomă, plin de lumină și nespus de frumos, — nepământesc că o ființă dintr'altă lume...

Cu pași măreți, fără de șgomot, minunatul animal sui treptele catedralei: părea trecând, că împrăștie

lumină fluidă în jur, dar copitele sale de fildeș nu trezeau nici un ecou printre uriașele coloane ale bisericei.

Incet înaintă înăuntrul Catedralei, până când ajunsese lângă argintul, loc de odihnă al micii Regine.

Ridicându-și capul Kidia văzu o stranie și minunată priveliște.. Scânteetoarea aparție a calului își întinde gâtul lung și mătăsos spre amuțita Regină nemișcată...; tăcutele trăsături fără de viață, par încetul cu încetul să-și topească nepăsarea lor împietrită și încet pe nesimțite, un surâs răsărit nu se știe cum s'a împrăștiat peste mica figură moartă...

— Minola zâmbește!

— Minola simte prezența fugarului ei minunat!

— Este oare o viziune a unui tânăr adormit?

— Sau este cu adevărat o fantastică, o miraculoasă realitate?

I se părea acuma lui Kidia că vede limpede cum bolta mării Catedrale, devine străvezie, asemenea unui vâl subțire,—cum se desprinde ușor din severele-i coloane înălțându-se mereu tot mai sus în văzduh până când s'a deschis larg în cerurile nesfârșite, ce priveau în jos spre biserică, cu ochii a mii și milioane de stele sclipitoare,..

— Și apoi,—O minunea minunilor! Din trupul fermecatului armăsar creșteau mari aripi albe, și ușor se întinseră asemenea aripelor unei lebede, uriașe iar pe urmă, oh! dar cum poate fi spusă o astfel de minune, cu limbă muritoare..?

— Minola, sărmana mică Minola părăsește ingu-

stul pat al sicriului ei, sau este numai dulcele-i minunatu-i zâmbet care sboară,—sau se pot lămuri acestea prin cuvântul că, — micul spirit al Minolei e cel ce flutură afară din raclă, departe de înmărmurita și mica statuă de ceară,—care n'a fost niciodată cu adevărat, draga noastră Regină mică; .. flutură departe din lădița-i de argint, greu lucrată, sburând pe spinarea calului, cu brațele strânse în jurul gâtului aceluia Fugar din basme..

Și amândoi, ușori ca aburii zilelor de vară se avântară în văzduhul întunecat al nopții, — tot mai departe și mai departe, tot mai sus și mai sus, până când Fugarul sburător cu povara lui asemenea fantomelor, — se mai putea compara numai cu vreunul din porumbii cu aripi de argint, ce obicinuiau să sboară spre Minola, de pe fața mării..; și apoi viziunea păli treptat, treptat, — tot mai slabă și mai slabă, — în nemărginirea fără de hotar a cerurilor înstelate...!

— Kidia înmărmuri privind și privind... dar acum sub ochii lui răpiți a rămas numai bolta împodobită cu fluturi de aur

Prin vastele întinderi ale Stăpânirii Minolei e numai doliu și jale și nesfârșită cântare de rugii...

Moartea dulcele Regine mici e pentru toți o supărare nespūsă, și o mahnire întunecată..

Dar o legendă curioasă s'a țesut în jurul inimei poporului ei; și legenda spune: — că dulcea Minola n'a murit niciodată cu adevărat,—că subțirele ei trup

îndurerat, n'a rămas în adevăr sub recele pietre ale bisericeii...

În nopțile cu lună—și aceasta se spune cu credință de către orice sărac și umil, — în nopțile cu lună, o viziune lucitoare și scânteindă, trece asemenea unui sălbatic mănunchi de lumină, — prin păduri și livezi, — peste dealuri și văi, — peste câmpii și șesuri, — peste munți și prăpăstii—alba viziune fantastică. plină de stranie frumusețe și farmec sburător, a Minolei, — Regina Copilă, călărind pe calul ei minunat — venită aicea jos din înălțimile-i cerești să rătăcească încă odată prin lumea oamenilor

.

BCU Cluj / Central University Library Cluj